

MIKKELIN KAUPUNKI KAUPUNKIKEHITYS- LAUTAKUNTA

Kuva: Kalevankankaan jalkapallohalli

TOIMINTAKERTOMUS 2021

Sisällys

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA (31.10. asti kaupunkiympäristölautakunta)	2
TALOUDEN TOTEUTUMINEN JA OLENNAISET POIKKEAMAT	5
OHJELMAKORTIT	6
HENKILÖSTÖ	12
PALVELUALUEEN JOHTO, STRATEGISET PROJEKTIT JA LENTOASEMA	13
KAUPUNKIKEHITYS-TULOSALUE	15
KAUPUNKIYMPÄRISTÖ-TULOSALUE	19
RAKENNUSVALVONTA-TULOSALUE	27
MAASEUTUTOIMI-TULOSALUE	31
INVESTOINNIT	32

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA (31.10. asti kaupunkiympäristölautakunta)

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue tuottaa kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle vetovoimaisen elin- ja toimintaympäristön puitteet suunnittelemalla, rakentamalla ja ylläpitämällä kiinteistöjä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja sekä viher- ja virkistysalueita. Palvelualue tarjoaa tilaratkaisuja asiakkaille, edistää toimitilojen käytön tehokkuutta taloudellisesti sekä vastaa kiinteistöjen arvon säilymisestä. Maaseutu- ja lomitustoimen toiminta-alueena on maataloushallinnon ja maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen sekä maaseudun elinkeinotoiminnan kehittäminen kahdenkymmenen yhden (21) kunnan alueella.

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen tulosalueet

- kaupunkikehitys (maankäyttö ja kaupunkirakenne; vuokraus- ja käyttöpalvelut, pysäköinnin valvontapalvelut)
- kaupunkiympäristön elinkaari- ja ympäristöpalvelut (infra-aluepalvelut, talonrakennuspalvelut ja viher- ja metsäaluepalvelut)
- rakennusvalvonta (rakennusvalvonta- ja jätehuolto- ja ympäristöpalvelut)
- maaseutuhallinto- ja lomituspalvelut (maaseutupalvelut ja lomituspalvelut)

Palvelusuunnitelma

Kaupunkikehityslautakunnan alainen palvelualue vastaa toimialansa viranomaistehtävistä, omistajahallintatehtävistä sekä palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta.

Palvelualueen tavoitteena on tuottaa kaavoitus- mittaus- ja kartastopalveluja sekä hankkia ja luovuttaa maata taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Lautakunnan alaisiin palveluihin kuuluvat yhdyskuntateknisten palveluiden ylläpito ja rakennuttaminen, joukkoliikenteen palveluiden organisointi, lentoaseman ylläpito, torien hallinnointi ja palveluiden järjestäminen sekä tilaratkaisut (rakentaminen, vuokraaminen, hankkiminen, myyminen ja purkaminen) ja pysäköintipalvelut. Maaseutu ja lomituspalveluissa palveluun lähellä asiakasta ja tarjotaan toimivia sähköisiä palveluja. Palvelualue vastaa rakennusvalvonta- ja jätehuoltoviranomaisen tehtävistä.

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupunkiympäristölautakunnan lupa- ja valvontajaosto.

Kaupunkikehityslautakunnan kokoonpano:

Jäsen

Kervinen Jouko pj
Karhunen Pertti vp
Härkönen Jukka
Isoaho Saara
Väänänen Jaakko
Noponen Katriina
Noponen Perttu
Panula-Ontto-Suuronen Anni
Hakala Kettu
Asikainen Katariina
Tullinen Hannu
Hokkanen Marita
Vartiainen Jaana

Varajäsen

Rossi Jukka
Ola Muttilainen
Kosonen Mikko
Soininen Mali
Siitari Keijo
Kohvakka Tuula
Anttalainen Taneli
Heikkonen Susanna
Kontinen Leena
Strandman Jaana
Nykänen Reijo
Nieminen Kalle
Kohvakka Katja

Kaupunginhallituksen edustajat:

Pekonen Petri
Siiskonen Pirjo, kh:n pj

Nuorisovaltuuston edustajat:

Kortelainen Aino

Taipalinen Celina

Vanhusneuvoston edustajat:

Himanen Aija

Lehtinen Ari

Vammaisneuvoston edustajat:

Petäjämäki Timo

Luusalo Pirkko

Esittelijänä toimi tekninen johtaja/kaupunkikehitysjohtaja Jouni Riihelä. Lautakunta kokoontui 13 kertaa ja käsitteli yhteensä 191 asiaa.

PALVELUSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Vuosi 2021 oli maailmanlaajuisesti edelleen jyllänneestä Covid-19 viruksesta johtuen poikkeuksellinen vuosi, joka vaikutti monipuolisesti koko toimintaympäristöön, yritystoimintaa ja kaupungin omaan palvelutuotantoon. Yhteiskunta oli ns. normaalia aikaa (ennen korona-aikaa) sulkeutuneempi. Ihmisten ja elinkeinoelämän asiakaskäyttäytyminen oli muuttunut, eikä ihmisten ja työryhmien välisiä tapaamisia voitu tavanomaisesti järjestää. Toimintaympäristö ja vuorovaikutus digitalisoitui. Kokouskäytänteet ja etätöy opittiin. Yhteiskunnassa oli uskoa tulevaisuuteen, kaupungissa rakennettiin ja elinvoimaisuushankkeet etenivät olosuhteiden sallimin rajoittein.

Yhteiskunnan ja päätöksenteon digitaalisuus jää jossakin määrin pysyväksi. Päättyneen vuoden aikana palvelualueella ja palvelualueen päätöksenteossa on hyödynnetty uusia tapoja vuoropuhelussa ja sähköisessä kokoustekniikassa. Kaikki yhteiskunnan toimijat, palvelualueen asiakkaat ja tavanomaiset prosessit eivät ole kokeneet muutosta tai digitaalista vuoropuhelua täysin omakseen.

Kaupungin elinvoimaisuuskehityksen, väestökehityksen ja taloudellisen tuloksen näkökulmasta palvelualueella, sen työntekijöillä on keskeinen tehtävä, vastuu ja rooli. Palvelualueen laaja-alaisen perustehtävän ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa, huolimatta edellä kuvatusta toimintaympäristön häiriötilanteesta, onnistuttiin.

Ulkoiset asiakkaat ja arvoverkossa toimiminen ovat keskeistä kaupungin elinvoimakehityksen onnistumisen kannalta. Sisäisen asiakkuutena sivistyksen palvelualueen koulut ja päiväkodit kokonaisuutena olivat keskeisiä palvelualueen tuotteita. Tehtävän ja vastuun laaja-alaisuus näkyy kuntalaisille, kesäasukkaille ja yrityksille mutkattomana, hoidettuna ja toimivana arkena.

Mikkeliin kohdistuvia liike-elämän elinvoimaisuusinvestointeja julkistettiin ja käynnistettiin mm. Meijerinpuiston ja Pankalampi I-alueen ("Hobittilan") alueiden luovutukset sekä Visulahden ja Tuskun alueilla alkaneet yksityiset rakentamishankkeet.

Kehittämälustojen merkitys myönteisen yritys- ja työpaikkakehityksen sekä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseksi ovat keskeistä, jolloin myös asioiden ja tekemisien konkreettisuus lyhyelläkin aikavälillä korostuu. Ecosairilassa alueen yritystoiminnan vastaanottokykyä lisättiin investoimalla tonttutuotantoon. Ecosairilan kiertotalousklusteri on rakentumassa Metsä-Sairila Oy:n rinnalle ja alueelle on tehty tonttivarauksia vuonna 2021 ja sama kehitys näyttää jatkuvan vuoden 2022 puolella. BEM kehitysalusta oli enemmän konseptikehitysvaiheessa. Visulahden teollisuusalueeseen (brändinimenä "Visulahti Itä") on kohdentunut kansainvälistä mielenkiintoa ja alueelle on tehty merkittävä tonttivaraus vuonna 2021. Neuvottelut useamman yrityksen sijoittumisesta Visulahti Itä -alueelle jatkuvat.

Asiakasrajapinnassa ja aikataulullisessa reagoinnissa on kehitettävää. Asiakaspalvelukoulutuksia järjestettiin henkilökunnalle. Rakennusvalvonnan palveluissa oli haasteita ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstövajauksesta johtuen, joka vaikutti viranomais-toiminnan sujuvuuteen pitkälle loppusyksyyn. Rakennusvalvonnan arkiston digitointi tulee pidemmällä aikavälillä parantamaan rakennusvalvonnan arkistopalveluiden saavutettavuutta. Sähköinen asiakirjakauppa on avattu sähköisessä muodossa oleville rakennusten lupapaperustuksille. Rakennusvalvonnessa käynnistetty jatkuvan sähköisen asiakaspalautteen kerääminen. Rakennusvalvonnessa tarkastajat aloittivat tiemallikoulutuksen.

Vuoden aika seurattiin talouden kehittymistä tiiviisti ja siihen reagoitiin kaikilla tasoilla aikaisempia vuosia paremmin. Johdon ennuste talouden kehittymisestä oli loppuvuotta kohden hyvin oikeaan osunut. Tulokseen vaikuttivat mm. tiiviinä pidetty oma organisaatio ja ostopalveluiden hallinta.

Talouden toteuma - palvelualueen toimintatuotot olivat n. 43,5 miljoonaa euroa ja toiminnan kulut olivat n. 42,5 miljoonaa euroa. Toimintakatteeksi muodostui n. 1,5 miljoonaa euroa, joka on n. 3,3 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempi. Henkilöstökustannukset toteutuivat n. 0,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä. **Henkilökunta ja arvoketju tekivät merkittävän työn tuloksen eteen. Talouslukujen näkökulmasta palvelualueen tulos oli erinomainen.**

Eteläisen aluekoulun kokonaisvastuurakentamisen kilpailutus suoritettiin vuoden 2019 aikana. Hankkeessa koettiin loppuvuodesta merkittäviä haasteita, kun kilpailutuksessa kolmanneksi tullut tarjoaja valitti hankintapäätöksestä markkinaoikeuteen. Koska kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta, niin valitus aiheutti automaattisen sopimuksen täytäntöönpanokiellon. Oikeuteen ehdittiin jo antaa vastine sekä myöhemmin saada hankkeelle markkinaoikeudelta täytäntöönpanolupa, kun valittaja päätti vetäytyä valituksensa pois joulukuussa. Asiassa selvittiin lopulta pienellä viivästyksellä.

Rakennusalalla koettiin kesällä hetkellistä ylikuumenemista, kun yksityiset markkinat työllistivät rakennusalan urakoitsijoita laajasti. Samaan aikaan koettu rakennusmateriaalien hinnannousu, tarvikkeiden toimitusvaikeudet ja koronasta aiheutuva yleinen epävarmuus näkyivät saatujen tarjousten hinnoittelussa. Kaikkia suunniteltuja hankkeita ei tästä syystä päästy toteuttamaan vaan hankkeet siirtyivät vuodelle 2022. Varsinaisten tautitapausten näkökulmasta kaupungin rakennushakkeet pystyttiin toteuttamaan ilman merkittäviä haittoja. Vain yksi työmaa keskeytyi hetkellisesti työntekijöiden laajan sairastumisen ja karanteenien vuoksi.

Yhteysväli liikenteen merkittävät valmistumiset Vt5 Mikkeli Juva (kaupungin maantieteellinen osuus) ja Vt13 Rantakylässä sijaitseva turbokierto liittymä avautuivat liikenteelle.

Maatalousyrittäjien lomituspalveluiden toimintayksikön koon kasvattaminen MELAn tavoitetilan suuntaan eteni kuntien välisissä neuvotteluissa ja valmisteluissa päätöksentekoon. Vuodenvaihteessa alue (21 kunnan alue) ja lomittajien määrä kasvoi merkittävästi.

Pitkään suunnitteilla ollut paikkatietoalustan ja karttaohjelmistojen hankinta ("MikMap"-hanke) käynnistettiin vuonna 2021 alan toimijoiden markkinavuoropuhelulla. Hankintaprosessi on edennyt hetkittäisistä haasteista huolimatta kohti hankintaprosessia, joka tulee ratkeamaan vuoden 2022 kesään mennessä.

Henkilökunta on laajasti osaavaa ja hyvin sitoutunutta. Henkilöstön kokonaismäärä on laskussa (pois lukien lomituspalveluiden uusien alueiden ja työntekijöiden orgaaninen kasvu). Digitaalisen kanssakäymisen lisääntyminen ja työtehtävien suorittaminen sähköisin välinein kuormitti henkilökuntaa ja työssä jaksamista.

TALOUDEN TOTEUTUMINEN JA OLENNAISET POIKKEAMAT

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen talouden toteutuminen

	TP 2020	TA 2021	TA 2021 muutokset	TA 2021 muutoksineen	TP 2021	Poikkeama TP/muut.TA	Tot %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	5 361 635	7 645 900	-650 000	6 995 900	6 712 957	-282 943	96,0
Maksutuotot	1 604 192	2 730 800	-410 000	2 320 800	2 499 311	178 511	107,7
Tuet ja avustukset	802 952	505 000		505 000	995 003	490 003	197,0
Muut toimintatuotot	33 644 911	34 195 800	-530 000	33 665 800	33 251 346	-414 454	98,8
Toimintatuotot yhteensä	41 413 689	45 077 500	-1 590 000	43 487 500	43 458 617	-28 883	99,9
Valmistus omaan käyttöön	652 046	388 500		388 500	594 839	206 339	153,1
Toimintakulut							
Henkilöstömenot	7 814 394	10 032 800	-353 700	9 679 100	9 424 019	-255 081	97,4
Palkat ja palkkiot	5 516 025	7 353 000	-290 300	7 062 700	6 835 686	-227 014	96,8
Henkilöstösivukulut	2 298 369	2 679 800	-63 400	2 616 400	2 588 333	-28 067	98,9
Eläkekulut	2 075 005	2 393 500	-49 700	2 343 800	2 295 321	-48 479	97,9
Muut henkilöstösivukulut	223 364	286 300	-13 700	272 600	293 012	20 412	107,5
Palvelujen ostot	19 926 126	22 872 800	73 700	22 946 500	20 424 729	-2 521 771	89,0
<i>josta ulkoiset</i>	18 331 176	21 020 000	73 700	21 093 700	18 648 890	-2 444 811	88,4
<i>josta sisäiset</i>	1 594 949	1 852 800		1 852 800	1 775 840	-76 960	95,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 814 127	6 589 500	-420 000	6 169 500	6 156 823	-12 677	99,8
Avustukset	1 254 506	1 361 900	-50 000	1 311 900	1 154 069	-157 831	88,0
Muut toimintakulut	5 476 201	4 995 000	700 000	5 695 000	5 369 497	-325 503	94,3
Toimintakulut yhteensä	40 285 353	45 852 000	-50 000	45 802 000	42 529 137	-3 272 863	92,9
Toimintakate	1 780 383	-386 000		-1 926 000	1 524 319	3 450 319	-79,1

Yhteiskuntaan laajasti vaikuttaneen koronavuoden aikana realisoitui, että lautakunnan tulopuoli ei tulisi toteutumaan suunnitellusti. Tulot alittuivat vuokratulojen osalta (kiinteistöjä realisointi), joukkoliikenne (koronan vaikutus), pysäköintipalvelut (henkilöstövajaus, korona), metsätulot (eläköityminen), hulevesimaksut (päätös siirtää kaupungin kiinteistöjen laskutuksen alkua kahdella vuodella 2023) ja rakennusvalvonta (lupien määrä ja tilavuus) sekä lomitus (lomitusvuorokausien määrä, toki muutos sekä tuloihin, että menoihin). Yrittäjien vaikea toimintaympäristö ja yhteiskunnan eriasteinen sulkutila jatkui ja siihen peilaten johdon ennuste tuloista oli oikea. Lautakuntatasolla toiminnan tuotot alittuivat n. 20 000 euroa, johon haetaan alituslupa.

Henkilöstömenot toteutuivat n 600 t euroa alkuperäistä talousarviota pienempänä. Suhtautuminen rekrytointeihin oli korostetun kriittistä ja vastaavasti palvelusaatavuudessa tämä kehitys näkyi. Kulupanosten hinnat esim. energian hinta (sähkö, lämmitys) nousivat kaudella merkittävästi, ja ennustamattoman suuresti. Laajemmin kulurakenne toteutui talousarvion mukaan ennakkoidusti. Palveluiden ostot alittuivat mm. johdon talousjohtamisen ohjaamana. Palvelualueen sisäisiä määrärahasiirtoja tehtiin, jolla tasapainotettiin maksukykyä.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne:

Joidenkin tontinluovutusprosessien (kaupan hetki) siirtyminen vuodelle 2022 pienensi myyntituotto-osuutta ko. yksikön osalta. Rekrytointitoiminnassa saavutettiin myyntituottojen alijäämää vastaavat säästöt. Myös palveluiden ostoja käytettiin vuonna 2021 harkitusti ja menoluokassa saavutettiin ostopalveluiden harkinnassa merkittäviä säästöjä.

OHJELMAKORTIT

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue tuottaa kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle Mikkelin kaupungin alueella vetovoimaisen elin- ja toimintaympäristön puitteet suunnittelemalla, rakentamalla ja ylläpitämällä kiinteistöjä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja sekä viher- ja virkistysalueita. Palvelualue tarjoaa tilaratkaisuja asiakkaille, edistää toimitilojen käytön tehokkuutta taloudellisesti sekä vastaa kiinteistöjen arvon säilymisestä. Maaseututoimen toiminta-alueena on maataloushallinnon järjestäminen seitsemän kunnan alueella. Lomituspalveluiden toiminta-alueena on maatalouslomitukseen järjestäminen yhdentoista kunnan alueella. Vesiliikelaitos on sijoitettu palvelualueelle itsenäisenä yksikkönä. Vesiliikelaitoksen johtokunnassa on kaupunkiympäristölautakunnan edustaja.

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen tulosalueet

- kaupunkikehitys (maankäyttö- ja kaupunkirakenne sekä vuokraus- ja käyttöpalvelut)
- kaupunkiympäristö (infra- ja viheraluepalvelut, talonrakennuspalvelut)
- rakennusvalvonta
- maaseututoimi

Palvelusuunnitelma

Kaupunkiympäristölautakunnan alainen palvelualue vastaa toimialansa viranomaistehtävistä, omistajahallintatehtävistä sekä palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta.

Palvelualueen tavoitteena on tuottaa kaavoitus-, mittaus- ja kartastopalveluja sekä hankkia ja luovuttaa maata taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi kaupunkiympäristölautakunnan alaisiin palveluihin kuuluvat yhdyskuntateknisten palveluiden ylläpito ja rakennuttaminen, joukkoliikenteen palveluiden organisointi, lentoaseman ylläpito, torien hallinnointi ja palveluiden järjestäminen sekä tilaratkaisut (rakentaminen, vuokraaminen, hankkiminen, myyminen ja purkaminen). Palvelualue vastaa rakennusvalvonta- ja jätehuoltoviranomaisen sekä pysäköintipalveluiden tuottamisesta.

Palvelualue vastaa maaseutu- ja lomituspalveluista. Maaseututoimi vastaanottaa ja käsittelee maatalousyrittäjien EU- ja kansallisten tukien hakemuksia, hallinnoi ruokaviraston rekistereitä, lomituspalvelut järjestävät karjatalousyrittäjille vuosi- ja sijaisapulomistusta. Lomituspalveluiden toiminta-alue (muutos palveluun) laajenee vuonna 2021. Lomituspalveluita järjestetään seuraavien kuntien karjatilaille: Hirvensalmi, Kangasniemi, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Mikkeli, Mäntyharju, Pieksämäki, Puumala, Savitai-pale ja Taipalsaari.

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupunkiympäristölautakunnan lupa- ja valvontajaosto.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus	Maatalousyrittäjien sijaisapu-lomitus / maaseutuasiames	sijaisapu-lomitus päivät / vuosi	6148 päivää

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
Liikennepäästöjen vähentäminen	Ely ei ottanut uuteen urakkaansa tehostettuja talvipyöräilyreittejä mukaan. Kaupunki poistaa osaltaan säästöyistä kokeilureitit tehostetusta kunnossapidosta. Joukkoliikennepalveluiden kehittämällä parannetaan edellytyksiä yksityis-autoilun vähentämiseksi. 2021 alkavien liikennöintisopimusten myötä merkittävä lisäys biokaasun käyttöön. / henkilöliikennepalvelut, logistiikkapäällikkö	0 kpl Joukkoliikenteen matkamäärät (vrt. 2019 n. 1,1 milj. matkaa). Biokaasun käyttö (vrt. fossiilinen diesel) 2021 alkavissa sopimuksissa	Kaupunki luopui tehostetuista talvipyöräilyreittikokeiluista ELYn linjauksen jälkeen. Korona vaikutti joukkoliikenteenkysyntään ja -tarjontaan vuonna 2020. Kokonaisuutena matkamäärät säilyivät vuoden 2020 tasolla. Kaupunkiliikenteessä matkustus hieman vähäni, mutta maaseutuliikenteessä pysyi ennallaan. Biokaasulla kulkevien linja-autojen saatavuus palvelutuotantoon oli joukkoliikennekilpailutuksien mukaisena.

	Virkamatkat tehdään ensisijaisesti kaupungin omilla autoilla tai julkisilla liikenevälineillä.	Virka-autojen käyttöasteen merkittävä nosto. Polttoaineena käytetään pääsääntöisesti biokaasua.	Virka-autojen käytössä ja työtilojen käyttöprosentissa korona- ja etäaikana, on ollut selkeä kysynnän tason lasku.
Vesistöjen laadun parantaminen ja pohjavesirisikin vähentäminen	Rakennusten muutostöiden ja kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien lupaprosessissa huomioidaan jätevesiratkaisujen toteuttaminen asetuksen edellyttämälle tasolle. / Rakennusvalvonta	kpl / vuosi.	Kaikki jätevesijärjestelmät yhteensä 89 kpl / vuosi.
Ilmanlaadun parantaminen ja kasvi-huonekaasupäästöjen vähentäminen	Alue-urakoiden hiekanpoiston aloittamisen ajankohtaa täsmennetään olosuhteiden mukaisesti ja urakoitsijoiden toimenpideaikoja esim. hiekanpoiston 2 viikkoa valvotaan. / Kunnossapitopäällikkö	Toteuttamisaika 14/vrk.	Hiekanpoisto käynnistyi tilaajan ja tuottajan katsomassa ajankohdassa ja tapahtui 2 viikon aikana.
	Kaupunkikonsernin ja -yhtiöiden (omistus >50%) uudet autot hankitaan kotimaista ja päästötöntä energiaa käyttävinä (esim. biokaasu, sähkö). / Kaupunkikonserni; Hankintapalvelut ja kaupunkikonsernin yhtiöt	Pääpolttoaineina fossiilista Be/DI- käytäviä autoja ei hankita.	Kilpailutuksissa huomioidaan polttoaineissa vähäpäästöiset ratkaisut.

Painopiste: Elinvoimaisuus			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
Maapolitiikka	Uuden maapoliittisen ohjelman valmistelu vastaamaan tulevaisuuden vaatimuksia. / Maankäyttöjohtaja	Maapoliittinen ohjelma valmistuu ja viedään valtuuston päätettäväksi vuoden 2021 aikana.	Tontinluovutusperiaatteet ja -hinnasto uudistettiin loppuvuoden aikana (lautakuntaan päätös 11/21 ja valtuusto 1/ 2022).
	Päivitetään valtuuston hyväksymät tontinluovutusperiaatteet. / Maankäyttöjohtaja	Tontinluovutusperiaatteet valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2021 aikana.	Mapoli-ohjelmatyö saatiin tekstiosien osalta valmisteltua. Päätöksenteko vuoden 2022 alkupuolella (helmi-maaliskuu).
	Ennakoiva ja strategiaa tukeva raakamaan hankkiminen. / Maankäyttöjohtaja	Maahankinnat Satamalahden kehittämiseksi.	Neuvottelut jatkuvat alueen maanomistajien kanssa kevään 2022 aikana. Asemakaavoitus käynnistynyt.
Matkailun edistäminen	Urpolan Luontokeskuksen toimintaa kehitetään edelleen mm. vuosittain vaihtuvilla näyttelyillä ja palveluilla. Luontokeskus on yksi kolmesta Saimaa Geopark Visitor Centeristä, jossa ovat näkyvillä geologia, luonto, matkailu ja luontokasvatus.	Urpolan luontokeskuksen toiminnan tunnettuuden lisääntyminen ja kävijämäärän kasvu. Kävijämäärän seuranta (kotimaiset/ulkomaiset, ryhmät jne.). Kajakkivuokrauksen kehittämisen seuranta. Asiakaspalaute uusista näyttelyistä -> kehittämisideat	Saimaa Geopark Visitor Center (Urpolan luontokeskus) on pysytty pitämään terveysturvallisesti auki kesän ajan koronasta huolimatta. Kävijämäärä on pie- neen tilaan suhteutettuna hyvällä tasolla, yli 3000 kävijää/kesäkausi. Aktiviteettien (kajakien ja veneiden lainaaminen sekä nuotiopaikat) käyttöaste on hyvällä tasolla. Alueelle syntyi kaksi uutta

			<p>palvelutoimintaa; 4H kioskki ja Urpolan Myllyn kahvio, mikä toimi synergiana kohteiden välillä.</p> <p>ELY kanavoi alueen infran kehittämiseen rahaa, joka käytettiin syksyn aikana mm. pöytäryhmiin, kajakkilaituriin sekä alueen opasteisiin. Vesiesteiden poistaminen nousukalojen reiteiltä edistyi vesilupahakemusvaiheeseen.</p>
	<p>Rakennamme ja tuomme osaltamme Urpolanjokilaakso - Kaihun matkailukokonaisuuksien kehittymistä ja toiminnallisuutta.</p> <p>Saimaa Central park –hanke käynnissä Kenkäveron ja Kaihun alueella.</p>	Kävijämäärän kehittyminen.	Urpolan alueelle on rakennettu syksyn 2021 aikana uusia polkuja, vanhoja kunnostettu ja rakennettu geologinen kivilajinäytely opetuskäyttöön. Alueen opastusta on parannettu.
	Huolehditaan vesimatkailun kasvun mahdollisuuksista mm retkisatamaverkostoa ja opastausta parantamalla. / Saimaa Geopark, retkisatamaverkko	Kunnostettujen kohteiden (5 kpl) määrä.	Saimaan vesistöalueelle sijoittuvia retkisatamien laitureita on kunnostettu neljä kappaletta.
Resurssitehokkuus	Jättemateriaalien tehokkaampi hyödyntäminen. / Metsäsairila Oy	<p>Jätteen vastaanotto ja lajittelukeskuksen rakentaminen ja käyttöönotto Metsä-Sarilassa.</p> <p>Uusi materiaalien vastaanotto käynnistyy alkuvuonna 2021.</p>	Vastaanottohalli (Kieppi) ja materiaalikierto on aktiivisessa käytössä.
	<p>Biohajoavat jätteet (biojäte, vihermassa, jättesiliete yms.) käsitellään biojalostamossa (biokaasun tuottaminen). Ravinteiden kierrätys tehostuu. Liikennebiokaasun tuotanto on käynnissä. Lisätään liikennebiokaasun käyttöä kaupungin kilpailuttamissa kuljetuksissa. / Metsäsairila Oy, hankintayksikkö, palvelualue</p>	<p>Jätteen vastaanotto ja lajittelukeskuksen rakentaminen ja käyttöönotto Metsä-Sarilassa.</p> <p>Uusi vastaanotto käynnistyy alkuvuonna 2020. Hallin rakennustyöt nyt meneillään.</p>	Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon liete ensihyödynnetään biokaasulaitoksella. Biojalostamo tuottaa liikennekaasuja. Tuskuun avattu kolmas biokaasuasema 8/21.
	<p>Asumisen jäte hyödynnetään materiaalina tai energiana mahdollisimman tehokkaasti. Kehitetään materiaalien hyödyntämisen lähtökohtia. / Metsäsairila Oy, hankintayksikkö, palvelualue</p> <p>Jäteviranomaisen alueelliset tarkastuskierrokset / aluevalvontakäyntejä keskittyen jätehuoltomääräysten toteutumiseen sekä rakennetun ympäristön valvontaan. / Jäteasi-antarkastaja, rakennusvalvonta.</p>	<p>Asumisen jätteen hyödyntäminen n 98%.</p> <p>Kiinteistöjä kohdekäyntialueilla 100 kpl / vuosi.</p>	<p>Metsäsairilassa on avattu Kieppi yksityisasiakkaiden jätteiden hyödyntämisen mahdollistamiseksi ja prosessin yksinkertaistamiseksi käyttäjille.</p> <p>Alueelliset biojätehuolto -tarkastukset 144 kiinteistöllä.</p>
	Ylijäämämaiden sekä tiilen ja betonin jalostus hyötykäyttöön, myös alueen ulkopuoliseen käyttöön eli esim. EcoSairilan	Materiaalivirtojen kartoittaminen ja hyödyntämistasteen	Maamateriaalien hyötykäyttöä on lisätty infrapalveluiden osalta ja avattu oma

	<p>rakentamiseen. Purkumateriaalin hyödyntäminen ensisijaisesti uudelleen käyttämällä tai materiaalina esim. vanhan putsarin alue ja vasta toissijaisesti energiana tai loppusijoituksena. / Metsäsairila Oy, hankintayksikkö, palvelualue</p>	<p>nosto CityLoops hankkeen (2 purkukohdetta) myötä.</p> <p>Asfalttirouhe uusiokäytetään uudessa asfaltissa tai kerrosmateriaalina.</p>	<p>välivarastointipaikka. Materiaalivirtojen tehokkaampaa hyödyntämistä kehitetään aktiivisesti. Käytetään jätevesipuhdistamon ylijäämäluuheesta tehtyjä kerrosmateriaaleja katujen rakentamisessa</p> <p>CityLoops-hankkeen purkukohdetet saatiin onnistuneesti päätökseen ja purkuprosessi dokumentoitua.</p>
--	--	---	---

Painopiste: Kaupungistuminen			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
Saavutettavuus	<p>Joukkoliikennepalveluita kehitetään asiakaslähtöisesti kaupunkiympäristön muutokset huomioiden.</p> <p>-Paikallisliikenteen palvelusouudistuksen mukainen liikennöinti aloitetaan toukokuussa 2021.</p> <p>-Biokaasun käyttöä edistetään.</p> <p>-Joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä kehitetään huomioiden mm. maksutavat, myyntikanavat, informaatiojärjestelmät, sekä viestintä ja markkinointi. / henkilöliikennepalvelut, logistiikkapäällikkö</p>	<p>Joukkoliikenteen matkamäärät (vrt. 2019 n. 1,1 milj. matkaa). 2020 ei vertailukelpoinen pandemian takia. Mobiilimaksamisen ja Walthi-kortin käytön lisääminen. Joukkoliikenteen näkyvyyden ja profiilin nosto</p>	<p>Mittakaavassa matkustus säilyi vuoden 2020 tasolla. Kaupunkiliikenteessä matkustus hieman väheni, mutta maaseutuliikenteessä pysyi ennallaan. Mobiilimaksaminen lisääntyi walthi -lippujärjestelmän uudistuksesta johtuen. Joukkoliikenteen imagonnostoa vaikeutti pandemiatilanne (rajoitukset kaluston käytettävyydessä).</p>
Palvelujen digitalisointi ja palvelumuotoilu	<p>Koulutilojen iltakäytön pilotoinnista Rantakylän yhtenäiskoulun osalta on positiivisia kokemuksia. Palvelun laajentaminen jatkuu asteittain.</p> <p>Palvelumuotoillaan kokonaisuuksia asiakaspalautteiden pohjalta houkuttelevammaksi. Nykyisen prosessin tehostaminen nopean varaamisen mahdollistamiseksi. (ASTY/Palvelujohtaja)</p> <p>- Tapahtumasivusto -verkkopalvelua (avattu 09/2019): Aluevarausten ohjaaminen ja keskittäminen jatkuu. / Palvelujohtaja</p> <p>-Torivarausten kehittäminen ja siirtyminen digiaikaan. Osa organisaation, keskitettyä, sähköiset järjestelmät -kartoitustyötä. / palvelujohtaja</p>	<p>- Mittari; varausasteen vertaaminen aiempaan (Timmi – raportit) Tavoite: Varausasteen nostaminen prosessin kehittymisen myötä ja uudenlaisen toimintamallin omaksuminen omassa organisaatiossa. Käyttäjien kulkeminen tiloissa turvallisesti ja helposti kulunhallinnan suunnittelun avulla.</p> <p>- Mittari: Asiakaskokemus ja palautteet, sivuston kävijämäärän seuraaminen</p> <p>- Tapahtumalupa-anomusten tavoitteellinen keskittäminen verkkoon.</p> <p>-Tavoitteena asiointin nykyaikaistaminen ja palvelutehokkuus</p> <p>-Digitalisoinnin aste torivaraajien osalta vrt. Aiemmat vuodet</p>	<p>Iltakäytön osalta koulujen tilojen varattavuutta nostettiin lisää Timmiin. Nykyiset lukitusjärjestelmät eivät tue optimaalista iltakäyttöä. Koodilukitus resurssivii-sain ratkaisui.</p> <p>Tapahtuma-aluevarauksissa sähköinen hakulinkki käytössä. Yhteistyössä Mikkeli Eventsin kanssa tapahtuman järjestämishojjeiden yhtenäistäminen ja päivittäminen Mikkeli Events alustalle. Kaupungin ohjeistus päivitetty jo aiemmin.</p> <p>Eteläisen aluekoulun iltakäytön kulunvalvontasuunnittelu (tulevaisuuden benchmark -kohde).</p> <p>Koulujen liikuntasalien varausjärjestelmien yhtenäistäminen aloitettu.</p>

	- Jätehuoltopalveluiden sähköisen viranomaisrekisterin ja paikkatiedon parantaminen / jätehuoltoviranomainen	- Rekisteritietojen tarkistukset ja jäteasioiden paikkatietojen lisäys karttaohjelmaan.	Rekisteritietoja on tarkastettu ja korjattu jätehuoltopäätösten yhteydessä. Jätehuollon valvonta ja sähköinen informaatiojärjestelmä -hanke on saanut VM:n päätöksen 83 300 € valtioavustuksesta. Projektin selvitystyötä tehty syksyllä. Digitointi on kilpailutettu ja toimija valittu. Arkistoa seulotaan digitointia varten. Rakennusvalvonnan arkistokauppa avattu Lupapisteeseen.
	- Rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointi / rakennusvalvonta	Käynnistys yhdessä kaupungin digitointihankkeen kanssa, selvitystyön käynnistys.	
	Sähköinen maataloustukihakua / maaseutujohtaja	Sähköisten hakemusten prosentuaalinen määrä vuositasolla. tavoite 95%	Toteuma oli 94 %.
Kestävä kehitys ja ilmastomuutoksen torjunta	Uusiutuvan energian (mm. kaukolämpö) hyödyntäminen ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen / Talonrakennuspalvelut	Vuosittain toteutuneiden kohteiden määrä	Uusissa kohteissa huomioidaan fossiilisten polttoaineiden minimointi. Olemassa olevien kohteiden osalta on selvityksessä Anttolan maalämpökohteiden öljypriimauksesta luopuminen.
	Uudiskohteissa huomioidaan energiantuotanto auringolla sekä älykäs energianhallinta. Olemassa olevissa kohteissa (koulut ja päiväkodit) laajennetaan aurinkoenergian käyttöä osana ympäristökasvatusta. / Talonrakennuspalvelut	Aurinkoenergian käytön määrän kasvaminen.	Vuoden 2021 aikana toteutui yksi aurinkopaneelikohde (Risstiina). Toinen hanke siirtyi vuodelle 2022 energia-avustuksen vuoksi.
	Pursialan lentotuhkan hyödyntäminen kiertotalouden prosesseissa Mikkelissä. / ESE Oy, Metsäsairila Oy	Tuhat jalostetaan omassa kaupungissa, mahdollisuus EcoSairilalle. Koetointi meneillään. Ensimmäiset tuotteet 2021 keksällä.	Lentotuhkaa hyödynnetään osana rakeista metsälannoitetta.

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
EcoSairila -kehittämialusta	Kiertotalouden kadun jatkaminen (ja teollisuusalueen pistokadut) rakentaminen vv. 2021 – 23. Korttelialueiden tasoittaminen tonttien luovutkeluun. /Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	Kokoojakadun pääosa (1/2) valmis v. 2020 ja pistokadut valmiina 2023 Tasattua korttelia 2ha	Yrityksille suunnattavien kortteli/tonttialueiden tasaus luovutuskuntoon jatkui. Tasattua kenttäluetta on 5 ha.
	Alueen tonttien varaaminen on käynnissä. / Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	2 kpl v. 2021	Alueen tonttimarkkinointi jatkui aktiivisena yhdessä MikseiMikkelin kanssa vuoden 2021 aikana. Ecosairilaa esiteltiin 7:lle potentiaaliselle sijoittujalle. Asfalttiasema aloittaa toimintansa keväällä 2022. Sijoittumisneuvottelut jatkuvat edelleen ja kolme tonttivarausta tiedossa; yksi iso toimija ratkaisee asian 2022 kevätpuolella.
	Uusien yritysten lokalisointi EcoSairilaan. / Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	2 kpl v. 2021	Alueelle on saatu 2 tontinvarausta, lisäksi käydään neuvotteluja 2–3 yrityksen sijoittumisesta Ecosairilan asemakaava-alueelle.

Painopiste: Asiakaslähtöiset yrityspalvelut			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma TP 2021
Sujuvat sijoittautumispalvelut, joustava ja ennakoiva kaavoitus	Asiakaspalveluprosessin tehostaminen entisestään: kaavoitus – tontin luovutus – rakennuslupa.	Kaupungilla on tarjottava tehokkaammin eri käyttötarkoituksiin tontteja. Pientalotonttien varaajien asiakastytyväisyyskysely.	Pientalotonttien varaajien asiakastytyväisyyskyselyä ei ole resursien puuttuessa voitu toteuttaa. Asiakaspalveluprosessin tehostamiseksi Mikkelin kaupunki on mukana VM:n Digikannustin -hankkeeseen yhdessä Hämeenlinnan kaupungin kanssa. Hankkeen tavoitteena on jouhevoittaa ja nopeuttaa maankäytön, suunnittelun ja rakentamisen käytäntöjä ja ajallisesti lyhentää hallinnollista prosessia tontin hausta rakentamiseen.
	Kehitetään rakennusvalvonnan asiakaspalvelua ja lupaprosessia.	Selvitetään nykytila asiakastytyväisyys-kyselyllä.	Rakennusvalvonnan asiakaskysely toteutettu syksyllä kirjekyselyllä. Loppusyksystä käynnistyi jatkuva sähköinen asiakaspalvelukysely luvan saaneille.
Työelämän tarpeista lähtevä koulutus	Täydennyskoulutusta on järjestetty työntekijän koulutustarpeen mukaisesti /maaseutujohtaja ja maaseutuasiamies	1 päivä / työntekijä	Toteutui vähintään 2 päivää/työntekijä

HENKILÖSTÖ

Etätyö (osan vuodesta laaja etätyösuositus ja kaupungin linjaukset terveysturvallisesta työskentelystä) ja Covid-19 epävarmuus räsittivat henkilökunnan jaksamista.

Lomituspalveluiden vastuualue kasvoi maantieteellisesti ja henkilömäärältään liikkeen luovutuksen periaattein.

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen henkilöstömenoja oli budjetoitu 9,68 milj. euroa. Henkilöstömenojen toteutuma oli 9,42 milj. euroa, mikä oli n. 22 % toteutuneista toiminnan kuluista.

ASUMISEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN PALVELUALUE	Vakinaiset	Määräaikaiset	Yhteensä
Hallinto (sis. lentokenttä)	5	1	6
Kaupunkikehitys	38	1	39
Kaupunkiympäristön elinkaaripalvelut	30	0	30
Rakennusvalvonta	9	5	14
Maaseutu- ja lomituspalvelut	85	36	121
Palvelualue yhteensä	167	43	210

PALVELUALUEEN JOHTO, STRATEGISET PROJEKTIT JA LENTOASEMA

Esimiehenä toimi kaupunkikehitysjohtaja.

TALOUDEN TOTEUTUMA LAUTAKUNTA JA JOHTAMINEN	TA 2021	TA muutokset 2021	TA muutoksi- neen 2021	TP 2021	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	20 000	0	20 000	52 457	32 457	262,3
Valmistus omaan käyttöön	30 000	0	30 000	112 140	82 140	373,8
Toimintakulut	-2 581 300	384 700	-2 196 600	-1 784 139	412 461	81,2
Toimintakate	-2 531 300	384 700	-2 146 600	-1 619 542	527 058	75,4
Lautakunta ja jaostot						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-71 600	0	-71 600	-41 406	30 194	57,8
Toimintakate	-71 600	0	-71 600	-41 406	30 194	57,8
Johtaminen						
Toimintatuotot	20 000		20 000	52 457	32 457	262,3
Valmistus omaan käyttöön	30 000		30 000	112 140	82 140	
Toimintakulut	-2 509 700	384 700	-2 125 000	-1 742 732	382 268	82,0
Toimintakate	-2 459 700	384 700	-2 075 000	-1 578 135	496 865	76,1

Asumisen ja toimintaympäristön johtoryhmä kokoontui kahdesti kuukausittain. Johtoryhmän kuuluivat tulosaluejohtajat (myös Vesiliikelaitoksen johtaja) ja yksiköiden esimiehet (käytännössä kaikki linjaesimiestehtävissä olevat henkilöt) ja henkilöstön edustaja. Johtoryhmässä käsiteltiin talouden ja toiminnan toteutumista, henkilöstöasioita, hankkeita sekä lautakunnan ja jaoston päätettäväksi meneviä asioita.

Maankäyttöryhmä kokoontui läpi vuoden kerran kuukaudessa. Maankäyttöryhmässä on edustus asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelta, Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy:stä sekä Kiinteistökehitys Naistinki Oy:stä.

Konsernin kiinteistö- ja asumisen yhtiöiden toimitusjohtajat kokoontuivat läpi vuoden kerran kuukaudessa. Ryhmään kuuluivat Naistinki Oy, MOAS Oy, Mikalo Oy, Aso Oy ja Kampuskiinteistöjen toimitusjohtajat.

Ecosairilan alueen toiminnasta vastaavat toimijat kokoontuivat läpi vuoden kerran kuukaudessa. Ryhmään kuuluivat Vesiliikelaitoksen, Kehitysyritys Mikkelimiksei Oy:n, Etelä-Savon energia Oy:n, Metsä-Sairila Oy:n ja BioSairila Oy:n edustajat.

Strategiset projektit

Kalevankankaan urheilu- ja liikunta-alue

Kalevankankaan urheilu- ja liikunta-alueen kehittäminen jatkui käynnistämällä alueen asemakaavamuutos, joka mahdollistaa uusien toimintojen sijoittamisen esim. Saimaa-Stadiumin ja raviradan alueelle. Alueen liikuntapaikkarakentaminen jatkui yksityisen padellin tontinluovutuksella. Lisäksi on tehty alustavia tarkasteluja mahdollisen jääpallolahlin toteuttamisesta alueelle.

Satamalahti

Satamalahden kehittäminen käynnistyi VR Yhtymä Oy:n, Osuuskauppa Suur-Savon ja kaupungin solmimalla aiesopimuksella, jonka tavoitteena on toteuttaa kiinteistöjärjestelyjä sekä asemakaavamuutoshanke, joka mahdollistaa uuden Prismakeskuksen toteuttamisen ns. Veturitallien alueelle. Hanke on laaja ja se on käynnistynyt selvitysten tekemisellä (liikenneselvitykset, rakennettavuus- ja pima-selvitykset), joista on vastannut hankkeeseen ryhtyvä. Selvitykset ja asemakaavamuutostyö jatkuu nopeatahtisena työnä vuonna 2022.

Ecosairila

Ecosairilan alueella jatkettiin infran rakentamista ja alueelle yritystoimintaan tulevien kortteleiden louhintatyötä on jatkettu. Alue kiinnostaa kiertotalousalan yrityksiä ja Ecosairilaan on tehty kaksi tonttivarausta Mikkelin ulkopuolelta tuleville yrityksille. Lisäksi vuonna 2021 neuvoteltiin 2–3 muun yrityksen sijoittumisesta alueelle.

Lentoasema

Lentoliikenne ei ole palautunut kansallisesti ja kansainvälisesti koronaa edeltävälle tasolle. Lentoasemalla toimi lentokoulu ja palo-
lento-operaatiot yrityspohjaisesti. Lentoasemalla investoitiin polttoaineentankkausjärjestelmään.

Lentoasema

Vuosi Palvelu	TP -1v	2021	
		TA	TP
5150 - Lentoasema			
laskeutumiset lukumäärä kpl	4,00	900,00	249,00
menot / laskeutuminen €/kpl	-134 594,50	-560,39	-2 105,49

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Toteutuneisiin suoritteisiin on huomioitu kentän ylimääräiset avaukset, palolentotoiminta sekä koululennot. Toteumaan ei ole kuitenkaan huomioitu yleisilmailua, koska näiden osalta ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta tarkempaan dokumentointiin. Arviolta yleisilmailuun liittyviä laskeutumisia on ollut 1-7 per päivä eli arviolta 540-2800 laskeutumista vuoden aikana.

KAUPUNKIKEHITYS-TULOSALUE

Kaupunkikehitys-tulosalueen esimiehenä toimi organisaatiomuutoksen myötä 1.7.2020 alkaen maankäyttöjohtaja. Vuoden 2021 alussa vt. maankäyttöjohtajana toimi palvelujohtaja Linda Asikainen ja maankäyttöjohtajan virassa aloitti Topiantti Äikäs 8.3.2021.

Kaupunkikehitys-tulosalue jakaantuu 1.7.2020 alkaen kahteen tulosityksikköön:

- Maankäyttö ja kaupunkirakenne
- Vuokraus- ja käyttöpalvelut

TALOUDEN TOTEUTUMA KAUPUNKIKEHITYS	TA 2021	TA muutok- set 2021	TA muutoksi- neen 2021	TP 2021	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	36 353 500	-680 000	35 673 500	35 616 315	-57 185	99,8
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	491	491	
Toimintakulut	-10 145 650	-600 000	-10 745 650	-10 803 981	-58 331	100,5
Toimintakate	24 214 050	-1 151 200	23 062 850	23 198 460	135 610	100,6
Maankäyttö- ja kaupunkirakenne						
Toimintatuotot	3 475 600	0	3 475 600	3 593 947	118 347	103,4
Valmistus omaan käyttöön			0	491	491	
Toimintakulut	-1 993 800	128 800	-1 865 000	-1 613 875	251 125	86,5
Toimintakate	1 481 800	128 800	1 610 600	1 980 562	369 962	123,0
Vuokraus- ja käyttöpalvelut						
Toimintatuotot	32 877 900	-680 000	32 197 900	32 022 369	-175 531	99,5
Toimintakulut	-10 145 650	-600 000	-10 745 650	-10 804 472	-58 822	100,5
Toimintakate	22 732 250	-1 280 000	21 452 250	21 217 897	-234 353	98,9

MAANKÄYTTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE

Tulosityksikön esimiehenä toimi 8.3.2021 alkaen maankäyttöjohtaja Topiantti Äikäs. Maankäyttö ja kaupunkirakenne -tulosityksikössä vastataan kaupungin paikka- ja maastotiedosta, yleis- ja asemakaavoituksesta ja tontinluovutuksesta. Lisäksi yksikön tehtäviin kuuluvat ns. erityiset kaavahankkeet, kaavoista poikkeamisten lupien käsittelyä sekä ranta-alueiden kaava- ja suunnitteluasiat. Yksikön toiminnot liittyvät keskeisesti kaupungin elinvoimaisuuden edistämiseen.

Käytännön työtä tehdään horisontaalisesti ja poikkihallinnollisesti pienen asiantuntijajoukon yhteistyöllä. Yksikön tuo jakaantuu perinteisiin maankäytön toimialoihin: maaomaisuuden hallintaan ja kaavoitukseen. Edellisessä keskeisiä palveluita ovat paikka- ja maastotieto sekä tonttien ja kiinteistöjen luovutus. Jälkimmäisessä puolestaan toteutetaan yleis- ja asemakaavoja, valmistellaan ja toteutetaan erityisiä kaavahankkeita sekä käsitellään poikkeamislupahakemuksia.

Yksikössä käynnistettiin mittava paikkatietoalustan ja karttaohjelmiston uudistamiseen tähtäävä selvitystyö. Se muuttui hankinta-hankkeeksi vuoden 2021 lopulla. Tavoitteena on, että vuosina 2022 ja 2023 aikana Mikkelin kaupungin kannalta keskeiset mittaus-, kiinteistönmuodostus-, kaavoitus- ja suunnittelutoiminnot toimivat paikkatietopohjaisesti yhden pääasiallisen palvelutuottajan palveluna. Vuoden 2021 aikana on havaittu useita riskejä nykyisessä paikkatietojärjestelmässä. Riskit ovat toiminnallisia ja jopa henkilöriskejä, joita Mikkelin kaupungin kaltaisella toimijalla ei saa olla.

Kaupunkimittauksen ja kiinteistörekisterinpidon osalta henkilöstötase on saatu oikealle tasolle ja tehtävät saadaan suoritettua. Sijaisuustoiminnoissa on edelleen havaittavissa henkilöriskejä, mutta ne pyritään selvittämään henkilöstön tehtäväkuvien selkeyttämisen kautta. Kiinteistötoimituksia ja kiinteistöjen rekisteröintejä tehdään kaupungin omana työnä.

Vuoden 2021 aikana maaomaisuuden osalta toteutettiin 18 kpl kiinteistökauppaa, joissa kaupunki oli myyjänä. Vuonna 2021 kaupunki ei ostanut maata lainkaan. Uusia kiinteistöjä rekisteröitiin 43 kappaletta, joiden pinta-ala oli 15,55 ha.

Vuonna 2021 kuulutettiin lainvoimaiseksi 12 asemakaavaa (9 asemakaavaa kaupunkialueella ja 3 ranta-asemakaavaa). Näiden myötä rakennusoikeutta lisättiin 41 066 kem2 kaupunkialueelle. Käyttötarkoitukseltaan alueet ovat pääosin asumiseen tarkoitettuja (uuden C-merkinnän osalta asemakaava mahdollistaa asumisen lisäksi liiterakennusten toteutuksen).

Lainvoimaisia yleiskaavoja vahvistui yhteensä kuusi (1 yleiskaava: Ristiinan kirkonkylän seudun YK; 5 rantaosayleiskaavaa). Kaavoista poikkeamislupia myönnettiin 53 kappaletta. Hallinto-oikeuteen valitettiin yhdestä yleiskaavasta (Ristiinan kirkonkylän seudun YK, päätös 15.10.2021, lv.12.1.2022) ja yhdestä poikkeamisluvasta (Suurlahdentie 897b). Yhden poikkeamisluvan HO jätti

tutkimatta (Rinnekatu 10) ja ykso ROYK palasi HO:sta (Varkaantaipale, päätös 16.12.2021, lv.12.1.2022). Yksi ROYK-asia eteni KHO:teen (Iida), yhteen poikkeamislupaan KHO ei antanut valitusoikeutta (Porrassalmentie 36, lv 20.12.2021).

Asemakaavat kaupunkialueella:

Suomen Pankki

Asuinrakentamisen muutoskaava uudiskohteelle, työt jo käynnissä (hyv. 13.1.2021), 3910 kem2.

Graniittitalo

Käyttötarkoituksen muutos C-merkinnäksi. Mahdollistaa asumista, liiketoimintaa jne. (lainvoimaisuus 13.1.), 2 290 kem2

Pankalampi I, kortteli 23

Asuinkortteli koy-muotoiselle pientaloalueelle ("Hobittila"), alue kilpailutettu (lv. 3.2.2021), 2 750 kem2.

Meijeripuisto

Uudiskerrostalojen alue, merkinnällä C, alue kilpailutettu, työt käynnistymässä (lv 17.3.2021), 7 770 kem2

Pihlajatie 12

Asemakaavan muutos, asuinkeuhkon korttelialue (lv 17.3.2021), 1 700 kem2

Saksalan aukio

Käyttötarkoituksen muutos VP- eli puistoalueeksi (lv 14.7.2021)

Sininen talo

Käyttötarkoituksen muutos, C-kaava (lv 27.7.2021), 456 kem2

Patikkapolku

Käyttötarkoituksen muutos Kinnarin kartanon alueella (Y, T > AL, KTY, lv 24.11.2021), 20 866 kem2

Rokanrinne

Asemakaavan muutos uusien A-tonttien muodostamiseksi (lv 1.12.2021), 1324 kem2

Tilinpäätöstietojen keräämisen osalta on huomattava, että yksittäiset asemakaava- tai asemakaavamuutoshankkeet eivät noudata kalenterivuoden aikataulua. Kaavahankkeille on tyypillistä, että niiden läpimenoajat vaihtelevat ja kukin kaavaprosessi on luonteeltaan yksilöllinen. Eri talousarviovuosien välinen vertailu ei ole hedelmällistä, vaan kaavaprosessien hyväksymistä on hyvä seurata pidemmällä keskiarvoluvulla, jolloin havaitaan, että Mikkelin kaupungissa lainvoimaisia asemakaavoja tehdään vuosittain **XX** kpl. Vuosi 2021 on tässä suhteessa poikkeus, johtuen eräistä henkilöstö- ja organisaatiomuutoksista.

VUOKRAUS- JA KÄYTTÖPALVELUT

Vuokraus- ja käyttöpalvelut vastaa kaupungin vuokraus- ja myyntitoiminnasta, tapahtuma-alueiden lupa-asioista sekä asumisen viranomaistoiminnasta. Yksikön ydintehtäviin kuuluvat myös joukkoliikenne- ja pysäköintipalvelut sekä vahtimestaripalvelut. Vuokraus- ja käyttöpalveluiden esimiehenä toimii palvelujohtaja Linda Asikainen. Henkilöliikenne- ja pysäköintipalveluiden esimiehenä toimii logistiikkapäällikkö Janne Skott (vs. taloussuunnittelupäällikkö 31.7.2022 saakka).

Vuokraus

Ulkoisia vuokratuottoja vuonna 2021 oli noin 4,33 M€ ja sisäisiä noin 23 M€. Ulkoisia vuokria korotettiin 2 % ja sisäisiä 1 %.

Vuokratuotot alittuivat budjetoidusta noin 880 000 €. Muut toimintatuotot ylittivät budjetoidusta noin 50 000 €. Ulkoisten vuokratuottojen toteumaan vaikuttivat kaupungin poikkeusolosuhteissa (koronapandemia) myöntämät vuokrahuojennukset noin 250 000 €, myyjien kiinteistöjen vuokratuotot, asumisen vuokratulot, Sodan ja Rauhan Keskus Muistin sekä Kyyhkylän kokonaisuuden vuokraustilanne. Koronapandemian aiheuttama lisääntynyt etätyöskentely sekä taloudelliset haasteet johtivat selkeään toimitilaväistämiseen laajasti asiakasrajapinnalla ja sama trendi jatkui vuonna 2021.

Väistötilakustannukset olivat 1,5 M€, eli 200 000 € edellisvuotta suuremmat. Tätä selittää Urpolan koulun väistökokonaisuus.

Kiinteistöjen vuokrausaste 31.12.2021 oli 75 %, joka on edellisvuotta noin 10 % korkeampi. Kaupungin omistama kiinteistömassa on noin 302 000 m², joista on vuokrattuna noin 227 000 m². Vuokraamattomia tiloja on yhteensä noin 75 000 m². Kokonaisuudessa sisältää huonokuntoiset ja purkua odottavat kiinteistöt, jotka eivät ole vuokrauskuntoisia. Edelliseen vuoteen verrattuna osakkeita ja kiinteistöjä on myyty, purettu tai kiinteistö odottaa purkua.

Myytyjen kiinteistöjen ja osakkeiden määrä on edelleen kasvussa. Markkinatilanne on ollut suhteellisen hyvä. Kaupunkiorganisaation tavoitteena on realisoida oman toimintatarpeen ulkopuoliset kohteet. Tämä aiheuttaa myös lisäkustannuksia myyntitoimien osalta (asiantuntijapalkkiot, dokumenttitilaukset jne.).

Käyttöpalvelut

Tapahtumajärjestäjien näkökulmasta kaksi viimeistä vuotta ovat olleet haastavia. Siitä huolimatta yrittäjät ovat kokeilleet rohkeammin eri tapahtuma-alueita pop up -mielessä. Kenkäveron tapahtumapellolle löytyi pidempiaikainen yrittäjä, joka laajentaa toimintaansa myös muille alueille. Koronavuosi ulkoalueiden hyödyntämisen osalta oli positiivinen, ja saimme kaupunkiin uusia kokeilijoita ja kokeiluja.

Torin tapahtuma- ja myyntialueita suunnitellaan joka vuosi elinvoimaisemmaksi toimijoiden ja asiakkaiden asiakaspalautteiden perusteella. Vuonna 2021 torin yhteiskäyttöalueiden kalusteita uusittiin ja kapasiteettia lisättiin. Alueen kehittäminen jatkuu edelleen. Kysyntää torille on, mikä näkyy erityisesti kahvilayrittäjien yhteydenotoissa ympäri vuoden. Myös pitäjien torialueet kiinnostavat sekä muut yritystoimintaa tukevat vuokra-alueet.

Kaupungin toimintojen kehittäminen yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa on kärsinyt koronavuonna. Tilojen iltakäytön tehostaminen jatkuu ja eteläisen aluekoulun suunnittelu tilojen osalta on käynnistynyt. Kulunvalvonnassa tullaan painottamaan tilojen monikäyttöisyyttä ja omatoimijuttua.

Henkilöliikennepalvelut

Henkilöliikennepalvelut suunnittelee, järjestää ja hankkii Mikkelin kaupungin joukkoliikennepalvelut sekä koulukuljetuspalvelut.

Mikkelin kaupunki on joukkoliikennelain ja palvelusopimusasetuksen mukaisesti joukkoliikenteen toimivaltainen lupaviranomainen. Kaupungin järjestämään joukkoliikenteeseen kuuluu avoimen joukkoliikenteen ostoliikenteenä Mikkelin paikallisliikenne, Moppe - palveluliikenne sekä Mikkelin maaseudun joukkoliikenteen työmatka- asiointi ja koululaisliikennevuorot.

Koulukuljetuspalveluissa sopimuskausi on voimassa 2019-2022. Palveluiden voidaan katsoa sujuneen toimivasti ja kustannustehokkaasti toimintaympäristön vaativuus sekä koronan tuomat lisähaasteet huomioiden. Kouluverkon tiivistäminen aiheuttaa vuosittain haasteita myös koulukuljetusten järjestämiselle.

Kaupunkiliikenne alkoi uudella sopimuskaudella uusilla aikatauluilla sekä uudella ympäristöystävällisellä kalustolla. Uusien aikataulujen vaikutusten arviointia matkustukseen vaikeuttaa edelleen korona. Matkustus kaupunkiliikenteessä (paikallis- ja palveluliikenne) väheni edelleen vuoteen 2020 verrattuna 7,3 %.

Pysäköintipalvelut

(Pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävät: Juha Ruuth, hallintopäällikkö)

Pysäköintivirhemaksuja annettiin 3874 kappaletta. Lukumäärä 2020 oli 4077. Huomautuksia annettiin pysäköintivirheiden vuoksi vain 398 kertaa, vuonna 2019 vastaava luku oli 211. Pysäköintien määrä keskusta-alueen katuverkossa on vähentynyt selkeästi. Merkittävimpänä syynä on koronavirusepidemian vähentävä vaikutus kuntalaisten liikkumisen keskusta-alueella. Maksuvaatimuksia lähetettiin vuoden 2021 aikana 941 kappaletta ja ulosottoon asti meni 543 tapausta. Pysäköintivirhemaksutulot jäivät merkittävästi talousarviossa ennakoitua pienemmäksi.

Pysäköintimaksuista kertyi tuloja talousarvioon kirjattua vähemmän, ja merkittävin syy on ollut koronapandemian vaikutukset ja ihmisten liikkuminen keskusta-alueella. Liiketoimintoja on ollut rajatusti auki tai kokonaan suljettuna.

Henkilöstöresursseissa on ollut lähes koko vuoden 1,5 hlön vaje, mutta vuoden lopulla tilanne on korjaantunut. Vaikutus tuloihin voidaan arvioida 2022. Henkilöstökuluissa on puolestaan tullut säästöä.

Vahtimestaripalvelut

Koulujen vahtimestaripalveluissa palvelee 12 palveluvastaavaa. Vuonna 2021 virastotalokorttelin vahtimestarit (4) siirrettiin organisaatiouudistuksessa samaan pooliin. Vahtimestaripalvelujen sijaistamisrinkiä koulujen osalta kehitetään ja siinä on osin onnistuttu. Koulujen salivarausten hallinnointia palveluvastaavilta liikuntapalveluille kehitetään.

Kaavoitus

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
5320 - Erityiset kaavahankkeet sekä y			
yleiskaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	1,00	3,00	6,00
5330 - Asemakaavat			
asemakaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	5,00	13,00	12,00
menot / hyväksytyt kaava €/kpl	-87 277,66	-45 345,70	-42 249,11

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Maaomaisuuspalvelut

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
5350 - Tonttien ja kiinteistöjen luov			
rekisteröidyt kiinteistöt kpl	15,00	40,00	43,00
menot / rekisteröity kiinteistö €/kpl	-23 082,37	-7 693,63	-9 255,28
operoidut kiinteistöt kpl	104,00	100,00	87,00
menot / operoitu kiinteistö €/kpl	-3 329,19	-3 077,45	-4 574,45
5360 - Paikka- ja maastotieto			
kunnan maapinta-ala km2	2 550,00	2 550,00	2 550,00
menot / neliökilometri €/km2	-190,42	-257,26	-188,60
ylläpidettävä alue km2	152,00	152,00	152,00
menot / ylläpidetty neliökilometri €/km2	-3 194,57	-4 315,81	-3 163,97

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Henkilöliikennepalvelut

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
5720 - Henkilöliikenne-palvelut			
Waltti-korttilatausten lukumäärä kpl	76 606,00	32 000,00	31 554,00
menot / Waltti-korttilataus €/kpl	-64,69	-148,40	-163,32
joukkoliikenteen kyytiinnousut kpl	769 056,00	1 150 000,00	994 555,00
menot / kyytiinnousu €/kpl	-6,44	-4,13	-5,18
peruskoululaisten osuus kyytiinnousuista %	44,40	40,00	50,00

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ-TULOSALUE

Tulosalueen esimiehenä toimi vt. kaupungininsinööri Pekka Kammonen.

Tulosalue vastaa terveellisen, viihtyisän ja turvallisen kaupunkiympäristön ja ympäristön alueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta, kaupungin vastuisiin kuuluvista pilaantuneista maista ja pohjavesistä. Tulosalue huolehtii myös viher- ja metsä-alueista sekä yksityisteistä. Tulosalueen tehtävänä on pitää huolta kiinteistöjen ja katuomaisuuden arvon säilymisestä, korjaamalla ja huoltamalla rakenteita. Suurimpia haasteita olivat rakennusten ja katujen kasvava korjausvelka sekä riittävä henkilöstöresurssi yksiköille määritettyjen tehtävien hoitamiseen. Taloudellisen tasapainon löytäminen aiheuttaa arjessa haasteita, jotta kriittiset tehtävät saadaan suoritettua.

Tulosalue koostuu kahdesta tulosityksiköstä

- Infra- ja viheraluepalvelut: suunnittelu, rakennuttaminen, yksityistiet, liikenneväylät, ympäristövastuut, viheralueet, puistot, metsät ja vesialueet
- Talonrakennuspalvelut: tilahankkeet ja ylläpito

TALouden TOTEUTUMA KAUPUNKIYMPÄRISTÖN ELINKAARIPALVELUT	TA 2021	TA muu- tokset 2021	TA muutoksi- neen 2021	TP 2021	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	2 367 700	-550 000	1 817 700	1 740 463	-77 237	95,8
Valmistus omaan käyttöön	358 500	0	358 500	460 476	101 976	128,4
Toimintakulut	-24 538 050	-163 500	-24 701 550	-22 057 873	2 643 677	89,3
Toimintakate	-21 811 850	-713 500	-22 525 350	-19 856 934	2 668 416	88,2
Infra- ja viheraluepalvelut						
Toimintatuotot	2 367 700	-550 000	1 817 700	1 752 912	-64 788	96,4
Valmistus omaan käyttöön	78 500		78 500	127 528	49 028	
Toimintakulut	-10 962 450	-183 500	-11 145 950	-10 532 605	613 345	94,5
Toimintakate	-8 516 250	-733 500	-9 249 750	-8 652 166	597 584	93,5
Talonrakennuspalvelut						
Toimintatuotot			0	-12 449	-12 449	
Valmistus omaan käyttöön	280 000		280 000	332 949	52 949	118,9
Toimintakulut	-13 575 600	20 000	-13 555 600	-11 525 267	2 030 333	85,0
Toimintakate	-13 295 600	20 000	-13 275 600	-11 204 768	2 070 833	84,4

INFRA- JA VIHERALUEPALVELUT -YKSIKKÖ

Tulosityksikön esimiehenä toimi vt kaupungininsinööri Pekka Kammonen.

Infra-aluepalvelut toimii katujen ja yleisten alueiden suunnittelun, liikennesuunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon tilaajana, sekä huolehtii satamista ja kaupungin vastuisiin kuuluvista pilaantuneista maa-alueista ja yksityisteistä.

Viheraluepalveluiden tehtäviin kuuluu asemakaavoitetulla kaupunkialueella olevien virkistys- ja puistoalueiden suunnittelu, suunnittelun tilaaminen, rakennuttaminen ja ylläpidon tilaaminen sekä hallinnassa olevien uimarantojen hoito. Yksikön vastuulla ovat myös metsät ja vesialueet.

Suunnittelu ja rakentaminen

Vt5 hankkeista osallistuttiin Hurus - Hietanen suunnitteluhankkeen työryhmiin.

Suunnitteluhankkeita olivat mm. kevyen liikenteen yhteys välille Jääkärintähti – Kasarminkatu – Nuijamiestenkatu – Vilhonkatu, Otavankadun ja Sammonkadun kevyen liikenteen yhteydet sekä Otavankadun ja Sammonkadun kiertoliittymä, Anttolan ja Otavan taajamien hulevesiselvitys, Urpolanlammen hulevesiallas, Pankalampi I -kaavan edellyttämät vesihuollon ja kevyen liikenteen järjestelyt, Mikkelin lentokentän asematason laajennus ja polttoaineen jakelupiste. Keskusta-alueelle suunniteltiin liikenneturvallisuuskohteina kadun ylityksen kavennuksia.

Mikkelin kaupungin sillat on tallennettu Väyläviraston taitorakennerekisteriin ja niiden kuntoa ja korjaustarpeita seurataan vuosittain rekisterin ja tehtyjen korjaustarvetarkastelujen kautta. Rokkajoen savisillan korjaussuunnittelu valmistui, hanke jatkuu vuonna 2022 vesilupakäsittelynä.

Katujen saneerauskohteita olivat Sandelsinkatu ja Välskärinkatu sekä Pannutie. Pitkäjärvelle rakennettiin uusi kiertoliittymä Ketunientien risteykseen ja parannettiin samalla Hietakatu. Hallitustorille rakennettiin pyörähuoltoapiste ja parannettiin olemassa olevia polkupyörien kiinnityspuomeja. Virastotalon ja kaupungintalon väliselle ns. pikkutorille rakennettiin vesijohto ja viemärointi ja näin alue saatiin tapahtumakäyttöön. Pankalammella rakennettiin Saattotien ja Pankalammen uimarannan välille kevyen liikenteen väylä Pankalammen rantaan. Liikenneturvallisuutta parannettiin Maaherrankadun ja Pirttiniemenkadun liittymässä. Liittymä rakennettiin uusien esteettömyyssohjeiden mukaisesti esteettömänä. Kiertotaloudenkadulla parannettiin viitoitusta rakentamalla kadun yläpuoliset portaalit autovaa'an molemmin puolin. Yläntien loppuosa ja Latukaari valmistuivat ja alueen omakotitalotontit saatiin jakoon.

Hulevesien hallintahankkeita oli Naistinginrannan hulevesien viivytysallas. Lisäksi rakennettiin hulevesien viivytysallas Pankalammen ja Harjun hautausmaan väliselle puistokaistaleelle. Myös Pitkäjärven hulevesiin liittyvän Biohiili-hankeen kehitystyö jatkui (yh-teishanke Xamk:n kanssa).

Infrasuunnittelussa ja katujen rakentamisessa pääosa kohteista suunnitellaan ja rakennetaan puitejärjestelyjen kautta. Suurimpia hankkeita tai erikoishankkeita kilpailutetaan myös avoimilla markkinoilla. Työmaavalvonta tehdään pääosin omana työnä. Tarvittaessa ostetaan lisäresursseja erikoistöiden kuten esim. sillanrakennustöiden valvontaan.

Yksitystiet

Mikkelin kaupungin alueella on yli tuhat yksityistietä, joista 845 on ns. järjestäytyneitä eli niihin on perustettu tiekunta. Vuonna 2021 yksityistieille maksettiin kaupungin avustuksia kunnossapitoon ja tien parantamishankkeisiin kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymien avustusperiaatteiden mukaisesti. Yhdyskuntatekniikan valvoja käsitteli 59 parantamisavustushakemusta, joista kaikki saivat myönteisen avustuspäätöksen. Vuonna 2021 yksityisteiden parantamisavustuksia maksettiin tiekunnille yhteensä 401 754 euroa.

Yksitysteiden kunnossapitoavustusten hakeminen tapahtui pääosin sähköisesti. Yhdyskuntatekniikan valvoja käsitteli 783 kunnossapitoavustushakemusta. Kunnossapitoavustuksia maksettiin yksityistieille yhteensä 792 224 euroa vuonna 2021. Avustettavia yksityistiekilometrejä oli yhteensä 2 056. Myös kahta jäätietä avustettiin yhteensä 6 865 eurolla.

Kesäkuussa 2020 voimaan tulleen tieliikennelain 71 § mukaisia kunnan suostumuksia yksityisteiden liikenteenohjauslaitteille myönnettiin alueiden käyttöluopapäätöksissä. Neuvontaa annettiin yksityistieasioissa jokaiselle pyytäneelle. Koronapandemiasta aiheutuneet viralliset kokoontumisrajoitukset aiheuttivat päänvaivaa tiekunnille. Käytäntöjä on jouduttu soveltamaan niin, että tiekunnat pystyvät toimimaan turvallisesti yksityistielain puitteissa.

Liikenneväylät

Kaikki urakka-alueet 5 + 1 vuotta urakkasopimuksella Viherpalvelut Hyvönen Oy. Urakat alkoivat 1.10.2020.

Päällysteiden paikkauksia ja pintauksia jouduttiin tekemään runsaasti (87 578 m²), jotta saatiin pidettyä pääväylät, julkisen liikenteen reitit ja kevyen liikenteen ja jalkakäytävien pinnat liikenteellisesti turvallisessa kunnossa. Pyöräilyn ja kävelyn edistämiseksi kevyen liikenteen väylien ja jalkakäytävien pintauksia tehtiin noin 3 km. Vt13-turboliittymä sekä asuntokatujen rakentaminen Rantakylän alueella toi lisää kunnossapidettäviä katualueita.

Katujen kuivatusta on parannettu eri puolilla kaupunkia perkaamalla ojia ja tyhjentämällä sadevesiritiläkaivojen hiekkapesiä järjestelmällisesti.

Katujen ja yleisten alueiden valaisimia on 13 147 kpl. Elohopealamppuja on vaihdettu reilu 5 000 kpl. Elohopeavalaisimia on jäljellä vielä noin 3 500 kpl ja ne joudutaan vaihtamaan lähivuosina, koska näihin valaisimiin ei saada enää lamppuja EU-asetuksen myötä. Energiamaksuissa on lamppujen ja ohjausjärjestelmien vaihdoilla saatu selkeää säästöä. Katuvalojen ohjausjärjestelmät on uudistettu.

Katujen korjausvelkalaskelmaa on tehty päällystettyjen katujen osalta perustuen syyperusteiseen vaurioanalysointimenetelmään. Vuoden 2020 lopussa kaikkien katujen yhteenlaskettu korjausvelka on noin 10,9 milj. euroa (päällystetyt ja sorapintaiset yhteensä). Suurin korjausvelkaosuus on vanhoilla tonttikatuosuuksilla.

Hulevedet

Hulevesien hallinnan siirtyessä vesilaitoksilta kunnille, Mikkelin kaupunki päätti ottaa käyttöön hulevesimaksun vuonna 2021. Hulevesimaksun valmistelu- ja suunnittelutyöt aloitettiin jo hyvissä ajoin vuonna 2020. Kiinteistöt jaettiin viiteen eri kategoriaan niiden käyttötarkoituksen perusteella. Kaupunki voi kohtuullistaa hulevesimaksua, mikäli kiinteistölle on järjestetty hulevesien käsittelyä. Hulevesien käsittelyllä tarkoitetaan tässä imeytys- tai viivytysjärjestelmää. Hulevesimaksuja lähetettiin yhteensä noin 7 000 kpl ja niistä kertyvä summa oli 620 000 euroa. Oikaisuvaatimuksia hulevesimaksuista tuli ainoastaan yksi. Palautteita tuli useita satoja.

Vuoden 2021 alussa alkoi Naistinginrannan hulevesialtaan rakentaminen. Hanke oli osa Naistinginlammen parannushanketta, jossa rahoittajana toimii Kunta-Helmi -hanke. Hulevesiallas valmistui ajallaan ja silmämääräisen jälkiseurannan perusteella allas toimii suunnitellusti. Alkusyksystä Pankalammen ja Saattotien väliin rakennettiin myös hulevesiallas.

Lisäksi vuoden aikana toteutettiin myös pienempiä yksittäisiä hulevesitöitä, muun muassa satunnaisia ritiläkaivoja, huleveden tonttiliittymiä, alitusrumpuja ja hulevesiviemäreiden siirtoja kiinteistöltä katualueelle. Hulevesiverkoston ylläpidon töihin kuului ritiläkaivojen tyhjennystä, linjojen huuhelua, sekä ojien perkauksia pitkin vuotta. Katusaneeraushankkeiden hulevesityöt katettiin myös huleveden rahoista.

Ympäristövastuut

Ympäristövastuut-palvelu vastaa lain piiriin ja kaupungin vastuihin kuuluvista pilaantuneista maista ja pohjavesistä. Ympäristövastuut-palvelua koskee myös selvitysvelvollisuus ja puhdistustarpeen arviointi sekä velvollisuus ilmoittaa pilaantumisen vaarasta (134 § ja 135 §). Pilaantuneita maita kunnostetaan mm. rakennushankkeiden yhteydessä ja pohjavesirikien konkretisoituessa. Lisäksi kohteita tutkitaan ja puhdistetaan Pirkanmaan ELY-keskuksen (PIRELY) toteuttaman valtakunnallisen pilaantuneiden maa-alueiden tutkimus- ja kunnostusohjelman avustuksella (Idmanin vanha valaisintehdas ja Postintie 7, Mikkeli). Kohteessa Postintie 7 suoritettiin pilaantuneen maaperän kunnostus syksyllä 2021. Kunnostuskustannuksiin saatiin avustusta PIRELY:ltä (40 %). Toteutuneet kokonaiskustannukset olivat noin 75 000 euroa (alv 0 %), josta kaupungin osuus (60 %) oli noin 44 000 euroa (alv 0 %). Mikkeliissä, katuosoitteessa Pursialankatu 30, sijaitsevalla kiinteistöllä (nk. Wisa-areena) keväällä tehdyissä maaperätutkimuksissa ei todettu kunnostustarvetta, mutta Wisa-areena rakennuksen purkutyön yhteydessä todettiin rakennuksen lämmitysöljysäiliön vuotaneen rakennuksen alle. Kunnostuksen kaivutyöt suoritettiin purkutöiden loppuvaiheessa ELY-keskuksen luvalla elo-syyskuussa 2021. Kohteesta poistettiin yhteensä noin 1 075 tonnia (61 nuppikuormaa). Kiinteistö oli luovutettava lokakuun alussa uudelle maanomistajalle.

Misawa Homes of Finland (Lastaajankuja 3) asennutti uuden polttoaineen jakelupisteen tontilleen heinäkuussa 2021. Kaupunki teetti jakelupisteen maaperätutkimuksen, koska vuoden 1994 kauppakirjan mukaan kaupunki on vastuussa pilaantuneista maista. Kohteessa ei todettu tarvetta pilaantuneen maaperän kunnostukselle.

Kohteessa Insinöörinkatu 7, Mikkeli, suoritettiin kiinteistön haltijan toimesta huhtikuussa 2021 panimorakennuksen laajennukseen liittyvä maanrakennusurakka, jonka yhteydessä maaperässä havaittiin korkeita raskasmetallipitoisuuksia sisältävää maalijätteen sekaista maata (18,42 t) sekä yksittäisiä rakennusjätejakeita, jotka toimitettiin Metsä-Sairila Oy:n lajittelu- ja kierrätyskeskukseen Mikkeliin.

Anttolan satamassa, Satamatie 10, suoritettujen huoltorakennuksen purku- ja uudisrakentamishankkeen yhteydessä poistettiin pilaantunutta maata pilssivesisäiliön vahingosta aiheutuneen pilaantumisen johdosta syksyllä 2021. Kohteesta poistettiin öljyhiilivedyillä pilaantunutta maa-ainesta yhteensä 58,94 tonnia Metsä-Sairilan lajittelu- ja kierrätyskeskukseen Mikkeliin. Mikkeliissä katuosoitteessa Lotjasaarentie 5 sijaitsevalla satama-alueella suoritettiin sataman muutos- ja saneeraustyöt -urakka syksyllä 2021. Lotjasaaren sataman alueella on todettu pilssivesisäiliön ylitäyttöjä, minkä perusteella ympäröivään maaperään on päässeet öljyistä vettä. Huoltolaiturin päästä purettiin vanha öljynerotin sekä pumppukaivo. Muutostöiden yhteydessä poistettiin öljyhiilivedyillä ja raskasmetalleilla pilaantunutta maa-ainesta yhteensä 106,9 tonnia Metsä-Sairilan jätekeskukseen Mikkeliin. Lopetettujen kaatopaikka-alueiden (Anttola, Haukivuori, Ristiina, Suomenniemi, Oravinmäki, Metsä-Sairilan vanha penkka ja Tikkala) ylläpito, suotovesien ja ympäristön tarkkailuvelvoitekustannukset olivat yht. noin 173 000 euroa. Tikkalassa on tehty suotoveden alennuspumppaukseen liittyviä huoltotoimenpiteitä ja letkujen vaihtoa, koska pumppauslinjoissa esiintyi rautasakasta aiheutuvaa tukkeutumista.

Mikkelin kaupunki haki yhdessä Xamk:n kanssa Etelä-Savon maakuntaliitolta rahoitusta DEVE - Demonstraatioympäristö kaatopaikan suoto- ja hulevesien ympäristökuormituksen vähentämiseksi (Hankekoodi: A78203) -hankkeeseen. Ristiinan kohteessa tavoitteena on vähentää vanhalta suljetulta kaatopaikalta tulevan hule- ja suotoveden kuormittavaa vaikutusta. Kaupunki osallistuu myös Pursialan sahan in situ -kunnostuksen ohjausryhmän kokouksiin, jossa seurataan biologisen puhdistuksen etenemistä ja tuloksia.

Viheralueet

Tehtäviin kuuluu asemakaavoitetulla kaupunkialueella olevien virkistys- ja puistoalueiden suunnittelu, suunnittelun tilaaminen, rakennuttaminen ja ylläpidon tilaaminen sekä hallinnassa olevien uimarantojen hoito. Viheralueiden kunnossapidon alueurakat alkoi suunnitellusti kolmena eri urakka-alueena. Ylläpitourakan ensimmäinen vuosi toteutui suunnitellusti.

Mikkelin kaupungin Naisvuori sai ensimmäisen kerran kansainvälisen Green Flag -statuksen hyvin hoidetusta viheralueesta. Green Flag -statuksen saaneita puistoja on Suomessa tällä hetkellä kymmenen.

Viheralueita hoidettiin valtakunnallisen viheralueiden hoitoluokituksen mukaisesti. Pieniä korjauksia viheralueilla tehtiin ympäri kaupunkia. Koronan vuoksi viheralueiden käyttö oli hyvin vilkasta. Yleisillä alueilla olevat leikkipaikat pidettiin kunnossa.

Vieraslajien torjunnassa annettiin neuvontaa ja tuettiin asukkaita yleisillä alueilla kasvavien vieraslajien poistossa. Mikkeli osallistuu Suomen luonnonsuojeluliiton koordinoimaan VieKas Life -hankkeeseen kaupungin oman vieraslajien torjuntaohjelman lisäksi. Vieraslajien torjumiseksi kurturuusujen poistamista on jatkettu kaupungin omistamilla alueilla.

Puistojen leikkipaikkoja peruskorjattiin: Launialan Luurankosuonpuisto, Rantakylän Maamiehen leikkipaikka ja Anttolan sataman Laanipuiston leikkipaikka.

Urpolanjokilaakson reittien, opastuksen ja kalustuksen kehittämiseen saatiin valtion myöntämää kuntien lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämisavustusta 56 400 euroa. Avustus mahdollisti hankkeen läpiviemisen ja työ saatiin valmiiksi vuoden 2021

lopussa. Samassa yhteydessä Urpolanlammen rantaan rakennettiin kivinäyttelyalue Geopark Saimaan, Urpolan luontokeskuksen ja Urpolan koulun käyttöön.

Koirapuistojen yleissuunnitelma valmistui ja oli nähtävillä 2021, päätös koirapuistoista tehdään 2022.

Mikkelin seudun kenttätarkastajilta kunnosti Tykkipuiston tykit 2 kpl talkootyönä. Ristiinalaiset pystyttivät Kaukaanrannan torille ”Astuvan akka”-maamerkin.

Viheraluepalvelut rakennutti katujen infrarakentamisen viherosat.

Metsäalueet

Tehtäviin kuuluu kaupungin metsätalouden, taajamametsien, metsästys- ja kalastusasioiden hallinta sekä tontti- ja rakennusalueiden puiden poistosta vastaaminen.

Taloussiemien uudistusalueita muokattiin 19,9 ha, josta männyn luontaisen uudistamisen siemenpuukohteita oli 12,2 ha. Kuusentaimia istutettiin 11 900 kpl / 7,7 ha. Lisäksi suoritettiin heinätorjunta Puuni Oy:n yhteistyösopimukseen liittyvillä hiilinieluilla. Taimikoiden varhaisperkausta ja harvennusta tehtiin 85 ha alueella eri osissa taloussiemä. Taloussiemissä tehtiin kasvatushakkuuta 29,7 ha, avohakkuuta 14,6 ha sekä siemen- ja suojustuuhakkuuta 6,1 ha.

Taajamametsissä toteutettiin harvennuksia ja pienpuustoa hoidettiin yhteensä 33 ha. Savisilta, Siekkilä ja Vt5:n lähialueet Lähemällä olivat pääpainopistealueita. Kesän ja syksyn myrskytuulten jäljiltä korjattiin kaatuneita ja särkyneitä puita eri puolilla kaupunkia pitkälle syksyyn. Tonttihakkuuta tehtiin Visulahdessa ja Tuskussa. Rantakylässä Ylännetien ympäristössä tonttien puustonpoisto ja viherialueiden harvennus jatkui.

Puutavaraa luovutettiin pysty- ja hankintakauppasopimuksilla 15 446 m³, hakkuutähdettä ja energiarankaa 5 779 m³. Puutavaran myyntitulot olivat yhteensä 684 209 euroa. Tehtyjä hakkuusopimuksia siirtyi tulevalle 288 707 euroa.

Yksikön pitkäaikainen esimies Annamari Huttunen eläköityi lokakuun alussa.

Yhteistyö Esedun metsäkoneenkuljettajakoulutuksen kanssa jatkui, kaupunki tarjosi puunkorjuun ja uudistusalojen muokkauksen opetuskohteita.

Metsästysseurojen metsästysvuokrasopimuksia uusittiin 2 079 ha.

Satamat:

Mikkelin kaupunki ylläpitää useita satamia (Mikkeli, Anttolan keskusta ja Lotjasaari, Ristiina, Otava ja Haukivuori). Näiden lisäksi on eri puolilla kuntaa yhteensä noin 30 venelaituria ja yli 1 000 venepaikkaa.

Vuoden 2021 aikana uusittiin Anttolan sataman jätekatos ja parannettiin Lotjasaaren sataman pilssi- ja septivesien järjestelyjä. Lisäksi uusittiin ja korjattiin Saimaan retkisatamien laitureita neljässä kohteessa.

Tietoimen tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Toteutuma %
Avustettavat yksityistiet, kpl	775	820	783	95 %
Perusparannetut yksityistiet, kpl	64	62	59	95 %
Kunnossapidetyt yksityistiekilometrit euroa/km	387	390	385	99 %

Kunnallistekniikan suunnittelu

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
5820 - Suunnittelu			
hyväksytyt suunnitelmat kpl	64,00	80,00	65,00
menot / hyväksytyt suunnitelma €/kpl	-5 243,38	-4 328,46	-4 342,96

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Hyväksytyjä suunnitelmia yhteensä 65 kpl joista 24 kpl liikenteenohjaussuunnitelmia.

Kunnossapito

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
5840 - Kunnossapito			
rakenteelliset katualueen neliöt m2	5 530 919,00	5 438 161,00	5 438 161,00
menot / katuneliö €/m2	-1,02	-1,17	-1,17
talvihoidossa olevat katuneliöt m2	2 945 939,00	2 941 583,00	2 941 583,00
menot / talvihoidon katuneliö €/m2	-1,92	-2,16	-2,16
liikenneväylien valaisimet kpl	12 996,00	12 996,00	12 996,00
menot / valaisin €/kpl	-435,19	-488,24	-488,16
liikenneväylien ohjauslaitteet kpl	27,00	27,00	27,00
menot / ohjauslaite €/kpl	-209 469,10	-235 004,18	-234 969,21

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Alueurakka-alueita on kolme ja näitä kaikkia hoitaa Viherpalvelut Hyvönen Oy. Uusia katualueita on tullut ylläpitoon lähinnä asuntokatujen osalta sekä aiemmin rakennettujen katuviheralueiden osalta, jotka rakentamisen takuuajan jälkeen ovat siirtyneet kaupungin kunnossapitoon. Kunnossapidollisesti katualueiden korjausvelan kasvua on pyritty hillitsemään vanhojen huonokuntoisten, kuivatujen ja vesihuollon osalta kunnossa olevien katujen sekä kevyen liikenteen väylien uudelleen päällystämällä (87 578 m²). Jalkakäytävien ja kevyen liikenteen väylien huonokuntoisia kohteita on päällystetty noin 3 km. Kunnossapidettävien katualueiden neliömäärät kasvavat joka vuosi. Katuvalojen määrä on vuoden lopussa tarkennettu uusien katualueiden lisääntyä, pylväiden etäisyyttä on mitoitettu uudelleen katujen saneerauksien yhteydessä ja palaneita lamppeja on korvettu energiatehokkaammilla valaisimilla, mikä näkyy myös energiankulutuksessa. katuvalojen kesäsammutusaikaa on pidennetty 1.5. - 31.7.

Puistot

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
6000 - Puistot			
puistojen hoito ja ylläpito m2	1 186 422,00	1 186 422,00	1 186 422,00
menot / neliometri €/m2	-1,06	-1,22	-1,04
2. hoitoluokan puistot m2	354 492,00	354 492,00	354 492,00
menot / 2. luokan neliometri €/m2	-3,55	-4,07	-3,48
3. hoitoluokan puistot m2	931 930,00	831 930,00	831 930,00
menot / 3. luokan neliometri €/m2	-1,35	-1,74	-1,48

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Ylläpitorakat 3 kpl ovat käynnistyneet suunnitellun mukaisesti. Uimarantojen (17 kpl) ylläpitoon varattu määräraha ylittyi 35 000 euroa, ylitys katetaan puistojen ylläpidon kohdista muu maisemanhoito ja B-luokan puistot. Liikuntapalvelujen uimarantojen (12 kpl) siirtäminen vuoden 2022 alusta asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelle valmistauduttiin kartoittamalla ja inventoimalla siirtyvät uimarannat. Mikkelin kaupunki sai vuodelle 2021 - 2022 kansainvälisen Green flag -statuksen Naisvuorelle hyvin ylläpidetystä viheralueesta. Mikkelin oli mukana vieraslajien torjunnassa VieKas Life -hankkeessa.

Metsät ja vesialueet

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
6020 - Metsät ja vesialueet			
talousmetsät ha	5 011,00	5 081,00	5 081,00
menot / talousmetsien hehtaari €/ha	-120,84	-120,38	-104,18
taajamametsät ha	1 642,00	1 575,00	1 575,00
menot / taajamametsien hehtaari €/ha	-368,78	-388,35	-336,09

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Myrskytuhojen korjuun aiheuttamat lisämenot palveluiden ostoon noin 20 000 euroa. Kaikkia tehtyjä kauppoja ei saatu toteutettua vuoden loppuun mennessä, metsäpalveluissa on ollut henkilöstövajetta elokuun alusta saakka.

TALONRAKENNUSPALVELUT-YKSIKKÖ

Tulosyksikön esimiehenä toimii kiinteistöjohtaja Jarkko Hyttinen.

Talonrakennuspalvelut-tulosyksikkö huolehtii ja vastaa ensisijaisesti kaupungin omien palveluiden toimitilarpeista, toimitilojen hankkimisesta sekä ylläpitoon liittyvistä tehtävistä. Rakennusten ylläpito sisältää mm. rakennusten kunnossapidon, energianhallinnan, ulkoalueiden hoidon sekä jätehuollon. Lisäksi yksikkö vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän investointiohjelman mukaisista talonrakennusinvestoinneista. Talonrakennuspalveluiden vastuulla on varmistaa kiinteistöomaisuuden (noin 400 rakennusta, 350 000 m²) arvon säilyminen.

Hallinto ja talous

Kiinteistöjen ylläpitokustannuksia on sopeutettu kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Käytännössä tämä näkyy kunnossapitokorjausten siirtymisenä, joka osaltaan kasvattaa rakennusten korjausvelkaa.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmien suhteen tilanne on jatkunut parempana. Määrätietoinen toiminta ja ennakoiva kunnossapito sekä uudisrakennukset ovat vähentäneet aktiivisten sisäilma-kohteiden määrää jo parin vuoden ajan. Edelleen tulevien vuosien ongelmana on suuri investointitarve suhteessa verokertymään. Korjausvelan kasvua ei ole saatu pysäytettyä, vaikka palvelutuotannosta poistuneita rakennuksia on pyritty myymään ja purkamaan. Talouden hallinta on tiukkaa projektien kustannusohjausta ja priorisointia. Priorisoinnissa pyritään panostamaan pitkäaikaisiin ratkaisuihin ja resurssien panostamiseen niihin rakennuksiin, jotka palvelevat kaupungin omassa palvelutuotannossa vielä vuosia.

Talonrakennuspalveluiden käyttötalous pysyi talousarvion raamissa hyvin. Toimintakulut alittuivat n. 2 M€. TA 2021 oli 12,7 M€ ja toteuma 10,7 M€. Merkittävin alitus tuli kunnossapitokorjausten osalta (n. 1,4 M€), kun kaikkia suunniteltuja hankkeita ei saatu toteutettua henkilöstövajeesta johtuen. Hetkellinen säästö saattaa kuitenkin näkyä myöhemmin kasvavina korjausmenoina, joten suuntaus ei ole positiivinen. Ennakoivalla ja järjestelmällisellä kunnossapidolla huolehditaan rakennusten arvon säilymisestä ja ehkäistään lisävahinkoja.

Sähkön osalta jäätin noin 50 000 euroa alle budjetin. Lämmön osalta ylitystä tuli korjattuun talousarvioon nähden noin 82 000 euroa. Talousarviomäärärahoja siirrettiin lämpö- ja sähkötileiltä asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen muille yksiköille 270 000 euroa, mikä vaikuttaa lämmityksen tilin ylittymiseen. Sähkön ja lämmön osalta on pyritty aktiivisilla säätötoimenpiteillä sekä turhien palvelutuotannosta poistuneiden kiinteistöjen realisoinnilla vaikuttamaan kustannuksiin. Hintojen nousujen luomaa kustannusten ylityspainetta ei kuitenkaan voida tulevaisuudessa täysin estää näillä toimenpiteillä.

Vuoden 2021 toimintatuotot ylittivät n. 12 000 €. Tuotot muodostuivat pääasiassa vakuutusyhtiöltä saadusta korvaussummasta. Valmistus omaan käyttöön toteutui noin 53 000 euroa yli budjetoidun.

Tilahankkeet; suunnittelu ja rakennuttaminen

Investointi- ja kunnossapitohankkeiden rakennuttaminen ja valvonta tehtiin pääosin omana työnä. Rakennuttajaorganisaatio kaivettiin entisestään, kun rakennuttajapäällikkö irtisanoutui elokuussa 2021. Uutta henkilöä ei onnistuttu rekrytoimaan vielä toimintakautensa aikana. Ostopalveluita käytetään edelleen mm. valvontatehtävissä, mutta rakennuttaminen eli projektien

johtaminen oman talon sisältä on osoittautunut parhaaksi tavaksi toimia niin riskienhallinnan kuin talouden näkökulmasta. Omana työnä tehtiin vähäisessä määrin kunnossapidon arkkitehtisuunnittelua. Muu suunnittelu ostettiin ulkoa.

Kiinteistöjen ylläpito

Kiinteistönpidon perusedellytyksenä on, että tilojen kunnon ja käytettävyyden sekä terveellisten olosuhteiden on vastattava toiminnan tarpeita ja vaatimuksia. Ylläpidossa panostettiin kestäviin ja vähemmän huoltoa vaativiin ratkaisuihin sekä sisäilmaongelmien ennaltaehkäisemiseen.

Rakennusten kunnossapito

Rakennusten kunnossapitoon ja tilaustöihin käytettiin yhteensä 1,9 M€ (ed. 2,1 M€). Kaikkia suunniteltuja hankkeita ei pystytty toteuttamaan henkilöstövajeen vuoksi, mutta positiivisena todettakoon, ettei merkittäviä sisäilmakorjauksia jouduttu suorittamaan vuoden 2021 aikana. Koronaepidemiasta huolimatta urakoitsijoille näytti olevan hyvä työllisyystilanne ja hetkellisesti oli nähtävillä jopa ylikuumenemistilanne, kun yksityinen puoli rakennutti paljon pieniä hankkeita.

Itäisen ja läntisen alueen kiinteistöhoidon palvelusopimus kilpailutettiin alkuvuonna 2021. Kilpailutuksen voitti molemmilla alueilla ISS Palvelut Oy. ISS Palvelut aloitti palvelutuotannon 1.7.2021. Kiinteistöhoidon valvonta hoidettiin omana työnä. Ristiinan kiinteistöjen- ja pihojen hoidon sekä Suomenniemen kiinteistöjen päivystys- ja varallaolopalvelujen tuottajana jatkoi Punavaara Oy. Kyseisen palvelusopimuksen toteutumista ja kehittämistä seurattiin kuukausikokouksissa.

Kiinteistöjen pihat, lukuun ottamatta Ristiinan ja Suomenniemen kiinteistöjen pihoja, on jaettu kolmeen ylläpitoalueeseen; itäinen, läntinen ja keskusta. Vuonna 2020 päättyneen kilpailutuksen perusteella kiinteistöjen pihojen hoidon urakoitsijaksi valikoitui Viherpalvelut Hyvönen Oy itäisen, läntisen ja keskustan osalta. Ristiinan kiinteistöjen piha-alueet hoiti Punavaara Oy. Suomenniemen kiinteistöjen pihojenhoito ostettiin Vesilaitokselta ja paikallisilta pk-yrityksiltä. Kiinteistöjen ulkoalueiden palvelusopimuksen valvonta hoidettiin omana työnä.

Suurimpia kunnossapidon töitä vuonna 2021 olivat mm. Moisio-Tuukkalan päiväkodin ilmanvaihtokoneiden vaihto ja IV-kanavien tiivistys sekä ilmamäärien mittausta sekä Tuppuralan koulun A-osan käyttövesiverkoston, sadevesijärjestelmän sekä vesikatton saneeraus. Mikaelin vesikatton peruskorjauksia jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Useisiin päiväkotikohteisiin kuten Anttolan ja Silvastin päiväkoteihin uusittiin piha-aidat. Lisäksi useisiin kohteisiin, kuten Rantakylän koululle ja Rouhialan yläkoululle, tehtiin julkisivumaukauksia.

Jätehuolto

Jätehuoltopalvelut tuottaa Metsäsairila Oy. Palvelu sisältää jätehuollon organisoimisen Mikkelin kaupungin kiinteistöissä. Yhteistyötä jatkettiin purkujätteiden käsittelyn ja jatkojalostamisen osalta. Kaupungin purkukohteista viedään kaikki rakennusjätteet Metsäsairilaan jatkojalostettavaksi. Purkukohteissa jätteiden vastaanottoaika määrääminen etukäteen helpottaa ympäristövastuiden valvontaa sekä asettaa tarjoajat samanarvoiseen asemaan jätteidenkäsittelyn kustannusten osalta.

Energia ja vesihuolto

Energia-asioiden raportointia hankaloittaa huomattavasti energiainsinöörin irtisanoutuminen marraskuussa 2021. Seuranta ja raportointityö vaatii ammattitaitoa ja osin manuaalista työtä, joten seurantatietoja ei saatu kerättyä toimintakertomukseen. Energiatehokkuussopimukseen liittyvät raportointitoimenpiteet hoidetaan ostopalveluna edellisen energiainsinöörin toimesta. Energiainsinöörit ovat toimineet määräaikaikaisilla sopimuksilla vuodesta 2010 saakka. Toimen vakinaistaminen voisi edesauttaa henkilöitä sitoutumaan organisaatioon.

Energian hinnat ovat jatkaneet nousuaan viime vuosina, joten kulutuksessa saavutettu säästö ei suoraan näy taloudellisena säästönä. Määrätietoisella työllä ja tarvittavilla toimenpiteillä voidaan kuitenkin vaikuttaa huomattavasti energiankulutukseen. Vuositasolla käytetään sähkөөn noin 2 M€ ja lämmitykseen noin 3 M€ eli miltei puolet koko talonrakennuspalvelu-yksikön budjetista.

Energiatohokkaita ratkaisuja pyritään yhdistämään muuhun talotekniikkaan, automaation ja kiinteistön kunnossapitoon eli suorittamaan muiden hankkeiden yhteydessä. Energiainsinööri ohjaa investointihankkeissa toteutusratkaisuja energiatehokkaiksi sekä suorittaa kaikkiin rakennushankkeiden sähkösuunnittelun ohjauksen sekä työmaiden sähkövalvonnan. Vuoden 2021 aikana toteutettiin energiataloudellisena investointina aurinkopaneelikettä Ristiinan päiväkodin Helmi-taloon.

Purkukohteet

Vuoden 2021 aikana purettiin mm. Vuorikadun varrella oleva entinen ESE:n voimalaitoksen piippu ja Wisa-areena. Lisäksi osana CityLoops -kierotalouden kehittämishanketta purettiin Tuukkalan sairaala ja Pankalammen terveysasema. Pankalammen terveysasemalle ja Tuukkalan sairaalalle oli tehty purkurahavaraukset vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Purkurahauksen käyttämätön osuus (n. 99 000 €) tulotettiin käyttötalouteen vuodelle 2021.

Kaupungin omistamien rakennusten tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Toteu- tuma %
Hallinnassa oleva rakennusomaisuus 1000 m ³	1375	1388	1406	101 %
Ulosvuokratut liike- ja teollisuuskiinteistöt, 1000 htm ²	50	72	49	68 %
Rakennusten ylläpito				
Rakennusten kunnossapito €/m ³ /v	1,5	2,4	1,6	66,67 %
	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Toteu- tuma %
Rakennusten ylläpito				
Kaukolämmön normitettu kokonaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	31,2	40	–	–
Sähkön kokonaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	16,5	19	–	–
Kulutukset on laskettu rakennuskuutiometriä kohti. Seurannassa oleva rakennustilavuus edustaa noin 66 prosenttia talonrakennuspalveluiden hallinnassa olevasta kokonaisrakennustilavuudesta. Vuoden 2021 raportointi ei henkilös- tövajeen vuoksi ehtinyt toimintakertomuksen julkaisuajankohtaan mennessä.				

RAKENNUSVALVONTA-TULOSALUE

Rakennusvalvonta –tulosalueen esimiehenä toimi johtava rakennustarkastaja Sari Valjakka. Johtava rakennustarkastajan opintovapaan aikana 1.1.–28.2. sijaisena toimi hallintopäällikkö Juha Ruuth.

Tulosalueella toimii tulosityksikkö:

- Rakennusvalvonta- ja jätehuoltopalvelut

TALOUDEN TOTEUTUMA RAKENNUSVALVONTA	TA 2021	TA muutokset 2021	TA muutoksineen 2021	TP 2021	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	923 800	-60 000	863 800	849 870	-13 930	98,4
Valmistus omaan käyttöön	-244 300	0	-244 300	-185 173	59 127	75,8
Toimintakulut	-1 021 150	0	-1 021 150	-947 362	73 788	92,8
Toimintakate	-221 150	-60 000	-281 150	-168 733	112 417	60,0
Rakennusvalvonta						
Toimintatuotot	800 000	-60000	740 000	756 897	16 897	102,3
Valmistus omaan käyttöön				21 732	21 732	
Toimintakulut	-900 650		-900 650	-833 430	67 220	92,5
Toimintakate	-100 650	-60 000	-160 650	-54 801	105 849	34,1
Kiinteistöveroprojekti						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-120 400		-120 400	-104 133	16 267	86,5
Toimintakate	-120 400		-120 400	-104 133	16 267	86,5
Jäteasiat						
Toimintatuotot	123800		123 800	92 973	-30 827	75,1
Toimintakulut	-123 900		-123 900	-102 772	21 128	82,9
Toimintakate	-100		-100	-9 799	-9 699	9799,2

Rakennusvalvonta- ja jätehuoltopalvelut

Tulosityksikön esimiehenä toimi johtava rakennustarkastaja Sari Valjakka ja Valjakan opintovapaan ajalla 1.1.- 31.3. hallintopäällikkö Juha Ruuth

Lupa- ja valvontajaoston kokoonpano:

Jäsen	Varajäsen
Mutttilainen Ola pj.	Korhola Anne
Haavikko Harri vp.	Kultanen Kirsi
Häkkinen Kati	Väisänen Heikki
Sipilä Arto	Marttinen Mika
Taskinen Terhi	Siitari Keijo

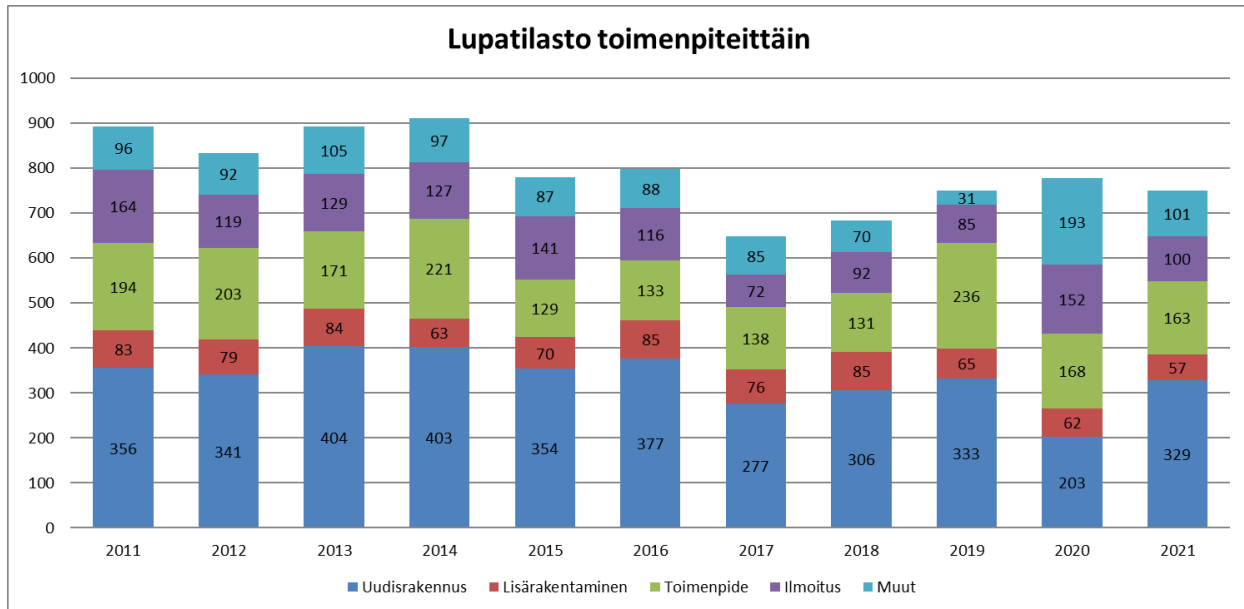
Esittelijänä: johtava rakennustarkastaja.

Lupa- ja valvontajaosto kokoontui 4 kertaa ja käsitteli yhteensä 18 asiaa.

Rakennusvalvonnan lupatyöryhmä kokoontui 40 kertaa ja käsitteli 179 asiaa. Lupatyöryhmään osallistuu rakennusvalvonnan tarkastajat, hallintopäällikkö, kaavoituksen edustajat sekä lupa- ja valvontajaoston edustaja. Tarvittaessa voidaan kutsua muitakin organisaation asiantuntijoita. Lupatyöryhmässä käsitellään ja annetaan lausuntoja pientaloja suuremmista hankkeista sekä määräyksistä poikkeamisista.

Rakennusvalvonnan käsittelemien lupien määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Lupia käsiteltiin 750 kpl (778 kpl, 2020). Uusien asuntojen määrä nousi edellisen vuoden notkahduksesta aikaisemmalle tasolle (177) kpl. Rakennuslupia myönnettiin omakotitaloille 29 kpl (29 kpl, 2020) kpl, rivitaloille 6 kpl (8 kpl, 2020) kpl, kerrostaloille 4 kpl (2 kpl, 2020) kpl ja loma-asunnoille 57 kpl (40 kpl

/2020). Käyttötarkoituksen muutoksia vapaa-ajan rakennuksen muuttamiseen vakituiseen asuinkäyttöön myönnettiin 12 kohteelle. Kaikkien myönnettyjen uudisrakennusten kerrosalamäärä oli 32 727 m², joka pieneni merkittävästi edellisestä vuodesta, koska edellisenä vuotena oli merkittävän suuria kokoontumistila hankkeita mm. Jalkapallohalli. Rakennusvalvonnan maksut määräytyvät osittain kokonaisalan mukaan, mutta tulo jäi alkuperäisestä talousarviosta kuitenkin vain - 43 000 €. Menoista saatiin säästöä, jolloin toimintakate parani n. 45 000 € (talousarvio -100 650 €, toteuma - 54 800 €)

Kahden rakennustarkastaja ja LVI-tarkastajan siirtyminen 2020 syksyllä muualle hidasti toimintaa vielä vuoden 2021 alussa. Johtava rakennustarkastaja oli opintovapaalla 1.1–31.3. Uudet tarkastajat aloittivat virassa helmi- ja huhtikuun aikana. Rakennusvalvonnan sihteerit hoitavat mm. rakennusrekisterin ylläpitotehtäviä, rakennusvalvonnan laajaa arkistoa sekä ovat tärkeä osa lupakäsittelyn avustavissa tehtävissä. Rakennusvalvonnan toimistosiheteerijä siirtyi kaupungin sisällä toisiin tehtäviin syksyn aikana. Rakennusvalvonnan arkiston digitointi käynnistyi, joten rakennusvalvonnan sihteerin arkisto-osaamista siirrettiin projektin käyttöön. Useiden virkojen ja toimien avoimena olemisen sekä perehdyttäminen rakennusvalvonnan erityistehtäviin ruuhkautti pahoin rakennusvalvonnan lupakäsittelyä. Asiakaspalvelua ei voitu järjestää normaalitilanteen laajuisena ja käsittelyruuhkaa oli vielä loppuvuoteen saakka. Syksyllä rakennusvalvontaan palkattiin määräaikainen lupainsinööri asiakaspalveluun, lupa-asioiden selvitystyöhön sekä kehitystehtäviin.

Rakennusvalvonta on saanut ympäristöministeriön avustuksen rakennusvalvonnan tietomallikoulutukseen, johon henkilökunta on osallistunut. Lisäksi henkilökunta on osallistunut asiakaspalvelukoulutuksiin. Syksyllä tehtiin kirjepostituksena asiakaskysely, jonka tulokset olivat pääsääntöisesti hyviä haastavasta henkilöstöressurssitilanteesta huolimatta. Loppusyksystä käynnistettiin sähköinen asiakaspalvelukysely, joka lähetetään automaattisesti kaikille luvan hakijoille sekä pääsuunnittelijoille. Asiakaspalautteet käsitellään henkilöstön kanssa. Toimintaa kehitetään edelleen yhteisten toimintaohjeiden avulla. Lupainsinööri on laatinut malliesimerkkisuunnitelmat, joilla pyritään ohjaamaan hakemuksien liitteitä lain vaatimusten mukaisiksi, jolloin lupakäsittelyä saadaan sujuvoitettua.

Kiinteistöverotietojen tarkistushankkeessa on kartoitettu Mikkelin länsiosaa. Selvityskirjeitä lähetetty projektin aikana kiinteistön omistajille 3783 kpl. Mittauskäyntejä suoritettu tähän mennessä 1620 kpl. Tietoja projektin aikana mitatuista kohteista on analysoitu 72 %, josta kokonaisuutos verottajan tietoihin on ollut 24 994 m². Vuonna 2021 lisäystä rekisteriin tuli n. 6 700 m² ja uusia rakennuksia rekisteriin 255 kpl, jotka eivät ole olleet verottajan tiedossa kiinteistöverotuksessa. Kiinteistöverotulo tuloutetaan kaupungille. Kiinteistöveroselvityksen myötä rakennusvalvontaviranomaisen tietoon on tullut n. 40 hanketta, jotka edellyttävät myös rakennusvalvonta viranomaisen toimia luvattoman rakentamisen osalta.

Vuoden 2021 aikana jätehuoltoviranomaisen vastaanottamien hakemusten määrä lisääntyi edellisestä vuodesta edelleen. Käsitellyt asiat ovat lisääntyneet vuodesta 2018 vuoteen 2021 142 %, vuodesta 2020 vuoteen 2021 käsiteltyjen asioiden määrä nousi 20 %. Hakemuserä määrät ovat nousseet vuodesta 2018 vuoteen 2021 212 % ja vuodesta 2020 vuoteen 2021 30 %. Vuoden 2021 loppupuolella saapui runsaasti hakemuksia, ja vuodelle 2021 siirtyi 222 asiaa. Alueellisia biojätehuollon tarkastuksia tehtiin 144 kiinteistöllä.

Jätehuoltoviranomaisen henkilöresursseissa oli muutoksia vuoden 2021 aikana. Jäteasiantarkastajan sijainen rakennustarkastaja irtisanoutui ja uusi henkilö rekrytoitiin muutamien kuukausien kuluttua. Jätehuollon toimistosiheteeri (50 %) irtisanoutui kesällä 2021 ja uusi toimistosiheteeri (100 %) aloitti lokakuussa 2021. Jätehuollon selvitystehtävissä oli palkattu henkilö kolmen (3)

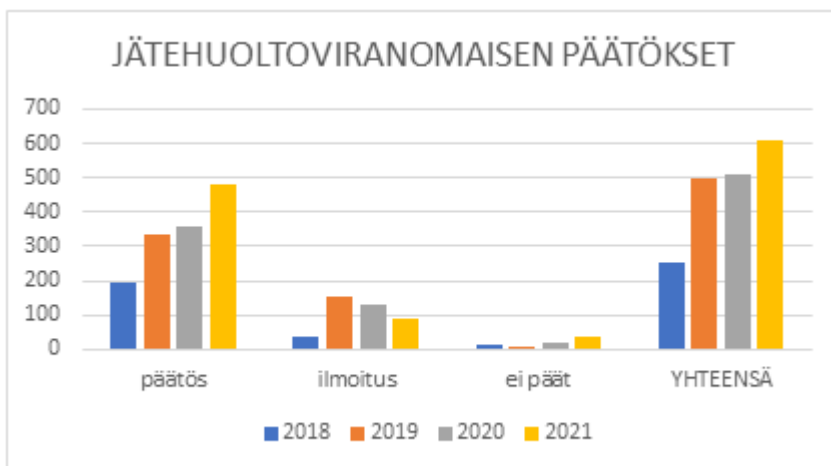
kuukauden ajan. ko. henkilön työpanos osaltaan liittyi myös Valtiovarainministeriön digikannustinavustuksen aiheena olevaan projektityöhön hankkeen esivalmisteluina.

Valtiovarainministeriön digikannustinavustusta haettiin keväällä 2021, ja sitä myönnettiin kesäkuussa 2021 83 300 €, josta omarahoitusosuus on 14 700 € = 98 000 €. Hanke toteutetaan yhdessä Puumalan kunnan kanssa ja hanke on voimassa 10/2023 saakka. Projektissa rakennetaan valvottavien kiinteistöjen paikkatietoalusta, jolla toteutetaan jätehuollon valvonta ja sähköinen informaationäkymä.

Jätelaki muuttui heinäkuussa 2021, joka osaltaan tuo tulevien vuosien aikana merkittäviä muutoksia jätehuoltoon. Ko. laki myös lisäsi jätehuoltoviranomaisen työtä erillisen kompostointirekisterin osalta, joka on luotava, ylläpidettävä ja valvottava jätehuoltoviranomaisen toimesta. Mikkelin kaupungin jätehuoltomääräykset vastaavat pitkälti uudistunutta jätelakia sekä siihen liittyviä ase-
tuksia, mutta jätehuoltomääräysten päivittäminen on ajankohtaista lähitulevaisuudessa.

Jätevesilietteiden osalta tehtiin laajaa yhteistyötä ELY-keskuksen, Metsäsairila Oy:n, Vesilaitoksen sekä Mikkelin seudun ympäristöviranomaisten kanssa. Selvitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana.

Jätehuoltoviranomainen laati vuonna 2021 laajan taustaselvityksen / vaikutusarvioinnin Mikkelin kaupungin alueen jätehuoltotilanteesta. Kaupunkiympäristölautakunta (nyk. Kaupunkikehityslautakunta) päätti kokouksessaan 15.6.2021 aloittaa kuulemisen ja osallistamisen jätehuollon kaksoisjärjestelmästä. Kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta päätettiin tammikuussa 2022.

Rakennusvalvonta

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
6100 - Rakennusvalvonta			
luvut kpl	776,00	750,00	750,00
menot / lupa €/kpl	-1 206,49	-1 219,21	-1 126,79
katselmukset kpl	818,00	950,00	1 059,00
menot / katselmus €/kpl	-1 144,54	-962,53	-798,01

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Tärkeimmät tapahtumat kaudella

Lupamäärät ovat pysyneet ennallaan koronatilanteesta huolimatta. Asiakirjakauppa on avattu rakennusvalvonnan arkistolle, josta kuntalaiset voivat hankkia rakennusvalvonnan digitaalista arkistomateriaalia. Rakennusvalvonnan arkistoa on seuloitu ja tiivistetty digitointia varten. Henkilökunta on osallistunut kahteen asiakaspalvelukoulutukseen sekä rakennustarkastajat ovat aloittaneet tietomallikoulutuksen. Käynnistetty sähköinen asiakaspalvelukysely, joka lähetetään jokaiselle rakennushankkeeseen ryhtyneelle sekä suunnittelijoille lupapäätöksen jälkeen. Määräaikainen lupainsinööri on laatinut ohjeita luvanhakijoille mallisuunnitelmilla sekä sujuvoittanut lupakäsittelyä avustamalla lupaneuvonnassa sekä selvittämällä kiinteistöjen lupatilannetta.

Rakennusvalvonnan projekti

Vuosi Palvelu	2021		
	TP -1v	TA	TP
6300 - Rakennusvalvonnan projektit			
tarkastetut kiinteistöt kpl	421,00	300,00	391,00
menot / tarkastettu kiinteistö €/kpl	-245,56	-412,09	-273,32
tehdyt selvitykset kpl	401,00	300,00	333,00
menot / tehty selvitys €/kpl	-257,80	-412,09	-320,92
uusia rakennuksia rekisteriin kpl	266,00	200,00	255,00
menot / uusi rakennus rekisteriin €/kpl	-388,64	-618,13	-419,09

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

MAASEUTUTOIMI-TULOSALUE

Maaseututoimi ja lomituspalvelut toiminta-alueena on maataloushallinnon ja maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen. Lisäksi tehtävänä on kehittää Mikkelin maaseudun elinkeinotoimintaa. Tulosalueen esimiehenä toimii maaseutujohtaja Kari Mikkonen

TALouden TOTEUTUMA MAASEUTU- JA LOMITUSPALVELUT	TA 2021	TA muutokset 2021	TA muutoksineen 2021	TP 2021	EROTUS	TOT %
TULOSALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	5 412 600	-300 000	5 112 600	5 199 512	86 912	101,7
Toimintakulut	-5 448 250	300 000	-5 148 250	-5 228 444	-80 194	101,6
Toimintakate	-35 650	0	-35 650	-28 933	6 717	81,2
Maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	248 100		248 100	186 595	-61 505	75,2
Toimintakulut	-420 950		-420 950	-352 775	68 175	83,8
Toimintakate	-172 850		-172 850	-166 180	6 670	96,1
Lomituspalvelut						
Toimintatuotot	5 164 500	-300 000	4 864 500	5 012 917	148 417	103,1
Toimintakulut	-5 027 300	300 000	-4 727 300	-4 875 670	-148 370	103,1
Toimintakate	137 200	0	137 200	137 247	47	100,0

Maaseutuhallinto

Viljelijät palauttivat tukihakemuksensa pääsääntöisesti sähköisesti (1204 viljelijää ,on 94 % viljelijöistä). Maaseutuhallinto luopui toimistotyön ostamisesta. Ostopalveluista pystyttiin luopumaan toimivan sähköisen palvelun myötä, hakemusten tallennustyö on vähentynyt olennaisesti mm. eläinten rekisteröinti-ilmoitukset muuttuivat sähköiseksi.

Maaseudun kehittäminen

Maaseudun kehittämiseen käytettiin yhteensä 38 148 euroa. Maaseudun kehittämisen kautta myönnettiin avustusta seuraaviin toimintoihin: karjanjalostus ja ruokinnansuunnittelu yhteensä 14 221 euroa, Maatalouden jätemuovien keräys hanke 26 902 euroa, hankkeen toteutti Metsäsairila Oy. Maaseudun kehittämisen määrärahoista on maksettu Läsäkosken Myllypalstan vuokra 4 500 euroa.

Lomituspalvelut

Lomituspalveluissa tapahtui kahden lomituspalvelualueen yhdistyminen, jossa Savitaipaleen yksikkö liittyi Mikkelin paikallisyksikköön. Yhdistymiset jatkuvat 2022 vuonna, kun Parikkala ja Rantasalmi yhdistyvät Mikkelin paikallisyksikköön, yksikön nimeksi on muodostunut Kaakkois-Suomen lomituspalvelut. Mela on tukenut yhdistymisprosessia erillisellä määrärahalta. Määrärahan avulla henkilöstölle järjestettiin yhdistymisien tiimoilta 2-päiväinen koulutus syksyllä. Lomituksessa on yhdenmukaistettu neljän yksikön toimintatapoja kauden 2021 aikana.

Lomittajien työllistyminen oli paikoitellen haasteellista, sillä lomituspäyntyjä ei tullut riittävästi. Toisella alueella taas kärsittiin lomittajien pulasta, henkilöstöä on eläköitynyt runsaasti, saamaan aikaan yrittäjillä oli runsaasti sijaisapulomitustarpeita.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Mela maksoi vuoden 2020 osalta lisää valtionkorvausta n.115 000 euroa, koska vuoden 2020 lomituksen kulut olivat ennakoitua suuremmat.

Maaseututoimen tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Toteutuma %
Maatilat yhteensä, kpl	1311	1320	1280	97 %
Maatalouden tukihakemukset, kpl	5359	5100	4609	90 %
Maatalouden tuet milj. euroa/vuosi	26	25	29	116 %
Lomituspäivät (vuosilomat, sijaisapu, tuettu lomitus)	13 271	21000	19764	94 %
Kustannus euroa/lomituspäivä	210	212	222	105 %

INVESTOINNIT

Koko kaupungin nettoinvestointien toteutuma oli 22,064 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvion nettoinvestointi oli 22,423 milj. euroa.

Tilapalveluiden vuonna 2021 valmistuneista investointihankkeista kaksi hanketta 11:sta ylitti hankkeelle varatut määrärahat. 85 % hankkeista alitti hankkeelle varatut määrärahat.

Lisämäärärahat/määrärahasiirrot vuoden aikana hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa (§185/13.12.2021) seuraavasti:

Investointien määrärahamuutokset 10/2021

Menomäärärahamuutokset

Projektilta 10630/Eteläinen aluekoulu (TA 5.000.000 euroa) siirretään -999.000 euroa:

- Rantakylän alueen uusi päiväkotito (TA 1.700.000 euroa), menoilytys +361.000 euroa
- Ristiinan koulukeskuksen kehittämien (TA 300.000 euroa), menoilytys +85.000 euroa
- Mikaelin kunnostus (TA 100.000 euroa), menoilytys +8.000 euroa
- Tuppuralan koulun liikuntasali (TA 300.000 euroa), menoilytys +185.000 euroa
- Kalevankankaan jalkapallohallin uusiminen (TA 2.100.000 euroa), menoilytys +158.000 euroa
- Rantakylän huoltorakennus (TA 500.000 euroa), menoilytys +57.000 euroa
- Kaupungintalon arkistotilan muutostyö, ei talousarviovarausta, +55.000 euroa
- Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt, koulu- ja esiopetus (TA 150.000 euroa), +90.000 euroa

- Ruutukaavakeskustan kehittäminen (TA 50.000 euroa), menoilytys +50.000 euroa
Siirretään projektilta 20019 Sairaalakampuksen ympäristö (TA 100.000 euroa)
- Hulevesiohjelma menot (TA 150.000 euroa), menoilytys +50.000 euroa
Siirretään projektilta 27008 Eteläinen aluekoulu, urheilu- ja hulevesialueen rakentaminen (TA 300.000 euroa)
- Naistingin lintukosteikon kunnostaminen (TA 30.000 euroa), menoilytys +70.000 euroa
Siirretään projektilta 27008 Eteläinen aluekoulu, urheilu- ja hulevesialueen rakentaminen (TA 300.000 euroa)
- Satamien kunnostus (TA 30.000 euroa), menoilytys +100.000 euroa
Siirretään projektilta 10003 Satamalahden kehittäminen (TA 250.000 euroa)
- Kadut jakamaton (TA 600.000 euroa), menoilytys +150.000 euroa
Siirretään projektilta 20021 Kalevankankaan alue (TA 300.000 euroa)
- Kadut (yritys- ja asuinr.) (TA 1.000.000 euroa), menoilytys +150.000 euroa
Siirretään projektilta 200021 Kalevankankaan alue (TA 300.000 euroa) -50.000 euroa, projektilta 20019 Sairaalakampuk-
sen ympäristö (TA 100.000 euroa) -50.000 euroa ja projektilta 27008 Eteläinen aluekoulu, urheilu- ja hulevesialueen ra-
kentaminen (TA 300.000 euroa) -50.000 euroa

Tulomäärärahamuutokset

- Rantakylän huoltorakennus, asia vielä selvittelyssä vakuutusyhtiön kanssa, tuloalitus -300.000 euroa
- Sotakoulu Ristiina, hanke viivästynyt, tuloalitus -100.000 euroa
- Energiataloudelliset investoinnit, tulot jäävät toteutumatta -40.000 euroa
- Retkisatamien peruskunnostus, tulot jäävät toteutumatta -60.000 euroa
- As Oy Ristimäenkatu, tulot jäävät toteutumatta tältä vuodelta, tuloalitus -600.000 euroa
- Maa- ja vesialueiden myynti, tuloalitus -700.000 euroa

Lisäksi aiemmin lisämääräraha on myönnetty kaupunginvaltuustossa seuraaviin kohteisiin:

- Maa- ja vesialueiden hankinta +4.900.000 euroa (KV 15.3.2021 § 36)
- Asuntolan 4. krs peruskorjaus / Otavan opisto +100.000 euroa (KV 4.10.2021 § 145)
- Tämä on tehty määrärahasiirtona, Eteläinen aluekoululta -100.000 euroa

- Vesiliikelaitos, Metsä-Sairilan investointi (TA 2.400.000 euroa) +1.600.000 euroa (KV 4.10.2021 § 146)

Kaupunginvaltuustolle esitetään hyväksyttäväksi menojen määrärahaylitykset (yli 5 %) ja tulojen alitukset/ylitykset seuraavasti:

- Asuntolan 4. krs peruskorjaus / Otavan opisto, menoilytys 41.000 euroa
- Mikaelin kunnostus, menoilytys 24.000 euroa
- Lentoasema (sis. Valtion investointituen), menoilytys 21.000 euroa
- Kaihun ja Urpolanjokilaakson matkailualueen kehittäminen, menoilytys 27.000 euroa
- Padel-kentän pohjat, menoilytys 2.000 euroa

Menojen ylitykset:

Menojen ylitykset ovat yhteensä 115 000 euroa. Nämä investointien määrärahojen ylitykset voidaan kattaa muiden projektien määrärahoista. Rakennusinvestoinnit alittuvat kokonaisuudessaan noin 5,7 miljoonalla ja Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta noin 240.000 eurolla.

Tulojen vähennykset

- Maa- ja vesialueiden myynti, tuloalitus -62.000 euroa
- Rantakylän huoltorakennus, asia vielä selvittelyssä vakuutusyhtiön kanssa, tuloalitus -113.000 euroa
- Lentoasema (sis. Valtion investointituen), hanke jatkuu vuodelle 2022, tuloalitus -270.000 euroa

Talonrakennuspalvelut

Talonrakennuspalveluiden investoinnit pysyivät hyvin talousarviossaan muuttuneesta toimintaympäristöstä huolimatta. Yksittäisissä hankkeissa tuli ylityksiä vuositasokohtaisesti, kun kustannusten painotus siirtyi eri talousarviovuodelle. Vuonna 2021 valmistuneista talonrakennusinvestoinneista kuitenkin vain kaksi hanketta ylitti hankkeelle varatun kokonaismäärärahan. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa että 85 % valmistuneista hankkeista alitti sille varatun määrärahan ja kokonaisuudessaan alitusta tuli vuodelle 2021 noin 5,2 M€.

Itäisen alueen päiväkotiratkaisuja on käsitelty päätöselimissä vuodesta 2020. Hanketta laajennettiin ottamalla tarkasteluun myös kouluverkko ja sen mahdollisuudet mm. varhaiskasvatuksen ja koulutoimen yhteiskäyttötiloina. Itäisen alueen varhaiskasvatuksen ja koulupolun tilaratkaisujen selvitykset ja käsittely jatkuivat edelleen vuoden 2021 ajan.

Otavan opiston asuntolan 4. kerroksen peruskorjaushanke valmistui aikataulussaan vuoden 2021 lopussa. Korjauksessa uusittiin asuntolan kylpyhuoneet rakenteineen ja kalusteineen. Kaupunginvaltuusto myönsi hankkeelle tarvittavan lisämäärärahan 4.10.2021.

Rantakylän päiväkodin rakennustyöt alkoivat huhtikuussa 2020 ja kohde valmistui aikataulun mukaisesti kesäkuussa 2021. Vuodelle 2020 arvioituja kustannuksia siirtyi vuodelle 2021, eikä niitä ole osattu täysimääräisesti huomioida talousarviovalmistelussa. Hankkeen kokonaiskustannukset eivät kuitenkaan tämän takia muuttuneet. Ylimääräisiä kustannuksia syntyi piha-alueella rakentamisai- kana löydetystä maakaatopaikan kerroksista.

Eteläisen aluekoulun osalta kaupunginhallitus valitsi helmikuussa 2021 osallistumishakemuksen jättäneistä tarjoajista vertailujen perusteella viisi urakoitsijaa, joiden kanssa käynnistettiin kilpailullinen neuvottelumenettely. Neuvottelumenettely käynnistyi ensimmäisellä neuvottelukierroksella maaliskuussa 2021. Neuvottelukierrosten jälkeen hankkeesta on julkaistu lopullinen tarjouspyyntö neuvottelumenettelyssä mukana olleiden tarjoajille 5.7.2021. Kaupunginhallitus teki 18.10.2021 hankintapäätöksen, jossa NCC Suomi Oy:n tarjous valittiin tarjouskilpailun voittajaksi. Hankintapäätöksestä valitettiin markkinaoikeudelle 18.11.2021. Valitus kuitenkin peruttiin 16.12.2021, joten kaupunginhallituksen hankintapäätös tuli lainvoimaiseksi ja hanketta voitiin jatkaa. Hankkeelle oli varattu 2021 vuodelle 5 M€:n määräraha, mutta sitä siirrettiin investointiohjelman sisällä muille hankkeille, kun nähtiin ettei koko summa tulisi käytetyksi talousarviovuoden aikana.

Urpolan jääkaukalo oli käytössä talvikaudella 2020–2021 luonnonjäänä. Jäähdytyslaitteiston käyttöönotolle on saatu vesilainmukainen lupa Aluehallintovirastolta 21.5.2021. Tekojääräadan jäähdytyslaitteiston viimeistelytyöt, kylmäaineen asennus/täyttö ja laitteiston koekäyttö, suoritettiin syys-lokakuun 2021 aikana. Tekojäärata saatiin käyttöön loppusyksyllä luistelukaudeksi 2021–2022.

Kalevankankaan jalkapallohallin rakentaminen päästiin aloittamaan elokuussa 2020 ja uusi halli valmistui kesäkuussa 2021. Rakennusaikana päätettiin vaihtaa tekonormen kumirouhekkenttä ekologisempaan Bioflex-rouheeseen, jotta halli on varmasti sisäilmaturvallinen. Kumirouheen vaihto maksoi 58 000 euroa, mutta hanke pysyi määrärahasssa. Hallin tekonormen uusimiselle saatiin alun perin liikuntapaikka-avustusta 160 000 euroa ja lisäavustuksena 35 000 euroa eli yhteensä 195 000 euroa. Avustuksesta 136 500 euroa kirjautui vuodelle 2021.

Sodan ja rauhan keskus Muisti valmistui syyskuussa 2020. Hankkeelle saatiin 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön avustusta, joka kirjautui vuodelle 2020. Hankkeelle saatiin myös toinen samansuuruinen avustus, joka nostettiin vuodelle 2021.

Kaupungin virastotalon vesikatkon peruskorjaus käynnistyi kesäkuussa 2020 ja valmistui tammikuussa 2021. Virastotalon LVIS-peruskorjaus sekä sisäilmakorjaukset 3. kerroksen keskiosan osalta valmistuivat vuoden 2021 alussa. Vilhonkadun puoleisen siiven hissi on uusittu kesällä 2021. LVIS-peruskorjaushanke jatkui vuonna 2021 mm. 1. ja 4. kerroksien, autohallin ilmanvaihdon ja yhden ilmanvaihtokonehuoneen osalta. Työmaat valmistuivat marraskuun lopussa. Hanke tulee jatkumaan tulevina vuosina, kunnes kaikki virastotalon kaikki tilat on saatu korjattua. Neljännen kerroksen julkisivun korjaustyö tulee toteuttaa lähivuosina.

Ristiinan Sotakoulun kunnostaminen on paikallisten järjestöjen ja seurojen monivuotinen talkootyöllä toteutettava yhteishanke. Talousarviossa on kirjattu hankkeen menoille 300 000 euron määräraha sekä 150 000 euroa tuloja. Määräraha on varattu omavastuusuuden kattamiseksi Sprengtporten-rahoitukselle (Suomen ja Venäjän kulttuuriperintöhanke). Saatujen tarjousten perusteella hankkeen määrärahat olisivat kuitenkin ylittyneet, joten hanketyöryhmä päätti kilpailuttaa urakat uudelleen suppeamassa kokonaisuudessa. Varsinaiset rakennustyöt siirtyvät siis seuraavalle vuodelle.

Ristiinan koulukeskukselle tulevien nuorisotilojen sisäpuolinen kunnostustyö valmistui lokakuussa 2021. Nuorisotilan piha-alueen rakentaminen on vielä kesken ja jatkuu keväällä 2022. Kaupunkiympäristölautakunnan elokuussa 2021 tekemän päätöksen mukaisesti kirjastohankkeen osalta suunnitelmista etsitään vielä kustannussäästöjä ja se kilpailutetaan uudestaan niin, että työt voisivat alkaa kevättalvella 2022.

Rantakylän urheilukentän huoltorakennus paloi tuhopolton seurauksena toukokuussa 2020. Korvaavan rakennuksen suunnittelu valmistui syksyllä 2020, urakat kilpailutettiin loppuvuodesta 2020 ja rakennus valmistui marraskuun lopussa 2021. Vakuutusyhtiö antoi korvauspäätöksensä vasta toukokuussa 2021 eli vuosi palon jälkeen. Ensimmäisessä korvauspäätöksessä vakuutusyhtiö Lähi-Tapiola suostuu korvaamaan vain noin 200 000 euroa, todellisten kustannusten ollessa noin 557 000 euroa. Neuvottelut vakuutusyhtiön kanssa korvauspäätöksestä jatkuvat edelleen.

Tuppuralan koulun liikuntasali paloi tuhopolton seurauksena kesällä 2019. Liikuntasalin rakentaminen käynnistyi huhtikuussa 2020 ja valmistui helmikuussa 2021. Vakuutusyhtiö korvaa uuden liikuntasalin rakentamisen. Hanke päättyi elokuun 2021 loppuun, kun viimeisetkin irtaimistohankinnat oli saatu tehtyä. Kaupungin investointikustannukseksi jäi lopulta noin 20 000 euroa.

Naisvuoren näkötornin kunnostuksen suunnittelu suoritettiin vuoden 2021 aikana. Varsinaiset rakennustyöt on tarkoitus aloittaa keväällä 2022. Hankkeessa korjataan näkötornin julkisivurakenteet ja estetään rapautumisen eteneminen.

Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt -määrärahalla toteutettiin mm. Lähemäki-talon pihan leikkivälineiden lisäys- ja kunnostustyöt sekä pienempiä peruskorjausluontoisia hankkeita.

Vuonna 2021 toteutettiin energiataloudellisena investointina aurinkopaneelientä Ristiinan päiväkodin ns. Helmi-taloon. Toisena energiataloudellisen investointina kilpailutettiin aurinkopaneelientä Tuppuralan koululle. Hankkeelle haettiin Business Finlandin energiatukea, mutta koska valtion määrärahat olivat jo käytetty loppuvuodesta, niin hankkeen aloitus päätettiin siirtää vuoden 2022 puolelle ja hakea avustusta uudestaan.

Merkittävimmät talonrakennusinvestointikohteet v. 2021 olivat:

- Otavan opiston asuntolan 4. krs peruskorjaus
- Rantakylän uusi päiväkot
- Urpolan tekojään töiden loppuun saattaminen
- Kalevankankaan koulun ilmanvaihdon saneeraus
- Ristiinan koulukeskuksen nuorisotilat
- Tuppuralan koulun liikuntasali
- Kalevankankaan jalkapallohalli
- Rantakylän huoltorakennus
- Kaupungin virastotalon korjaus- ja muutostyöt jatkuivat
- Ristimäenkadun huoneistojen rakentaminen
- Eteläinen aluekoulun kilpailutus

Lisäksi useita kohteita oli vuoden 2021 aikana suunnitteluvaiheessa ja varsinainen rakentaminen alkaa vuonna 2022 tai myöhemmin.

Kunnallistekniikan investointien toteutuminen 2021

Kaupunkiympäristössä korjausvelkaa pienennettiin viimeistelemällä uusia alueita ja saneeraamalla vanhoja alueita. Uuden korjausvelan kasvua ehkäistiin oikea-aikaisella hoidolla ja kunnossapidolla.

Poimintoja kunnallistekniikan investointikohteista vuonna 2021:

- Sandelsinkatu ja Välskärinkatu saneeraus
- Pannutien saneeraus
Ketunniementien kiertoliittymä ja Hietakadun pienet toimenpiteet
- Hallitustorin pyörähuoltopiste ja kiinnityspuomit
- virastotalon ja kaupungintalon välisen ns. "pikkutorin" vesijohto ja viemäröinti
- kevyen liikenteen väylä Pankalammen rantaan
- liikenneturvallisuutta parannettiin Maaherrankadun ja Pirttiniemenkadun liittymässä. Liittymä rakennettiin uusien esteettömyyssohjeiden mukaisesti esteettömänä
- Kiertotaloudenkadulla parannettiin viitoitusta rakentamalla kadun yläpuoliset portaalit autovaa'an molemmin puolin
- Ylännätien loppuosa ja Latukaari
- Naistinginrannan hulevesien viivytysallas
- Pankalammen hulevesien viivytysallas
- Kirkonvarkauden asuinalueella päällystettiin ja viimeisteltiin Akveliinanpolku ja Forsiuksenpolku
- Launialan Luurankosuonpuisto
- Rantakylän Maamiehen leikkipaikka
- Anttolan sataman Laanipuiston leikkipaikka

Koneet ja kalusto

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen kalustoinvestoinneissa hankintoja oli n. 15.000 euroa, joka sisältää muun muassa Urpolan kartanon keittiöremonttia. Tilikauden aikana kalustoon liittyviä luovutusvoittoja tuli 6.900 euroa.

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumulatiivinen toteuma	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talous-arvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
KAUPUNKI						
Muut pitkävaikutteiset menot						
Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet		200		200	0	-200
Rakennusvalvonnan arkiston digitointiprojekti	18	267		267	18	-249
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä		467		467	18	-449
Maa- ja vesialueet						
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT *	S	2 000	-700	1 300	1 362	62
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT	S	250	4900	5 150	4 925	-225
*sis. myyntivoiton 86.778,00 euroa						
Rakennukset						
Rakennusten myynti *	S	75		75	86	11
*sis. myyntivoitot/-tappiot neton - 22.904,34 euroa						
Rakennukset						
Liikelaitokset						
Otavan opisto, Asuntolan 4. krs peruskorjaus		441	300	100	400	441
Sivistystoimi						
Tikanpellon päiväkot		11	150		150	3
Rantakylän alueen uusi päiväkot		5162	1 700	361	2 061	2 063
<i>Kalustus (varhaiskasvatus)</i>		102	100		100	102
Eteläinen aluekoulu		667	5 000	-1 099	3 901	282
<i>Urheilualue ja hulevesialueen rakentaminen</i>		51	300	-170	130	51
Itäinen aluekoulu		66	100		100	1
Kalevankankaan koulu, ilmanvaihdon saneeraus		780	800		800	780
Ristiinan koulukeskuksen kehittäminen		373	300	85	385	373
Tuppuralan koulun liikuntasali TULOT		1847	300		300	605
Tuppuralan koulun liikuntasali MENOT		1858	300	185	485	485
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi						
Jalkaväkimuseon vesikatto		14	200		200	14
Mikaelin kunnostus		372	100	8	108	132
Sodan ja rauhan keskus Muisti TULOT		600				300
Kalevankankaan jalkapallohallin uusiminen TULOT		195	112		112	137
Kalevankankaan jalkapallohallin uusiminen MENOT		3649	2 100	158	2 258	2 262
Rantakylän kentän huoltorakennus TULOT		87	500	-300	200	87
Rantakylän kentän huoltorakennus MENOT		534	500	57	557	494
Julkiset rakennukset						
Kaupungintalon arkistotilan muutostyö		113		55	55	50
Kaupungin virastotalo, peruskorjaus						
<i>Sisätyöt</i>		1997	1 250		1 250	1 185
Naisvuoren tornin kunnostus		46	150		150	46

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €)	Kumulatiivinen toteuma	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talous-arvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
S=SITOVUUSTASO						
Sotakoulu, Ristiina TULOT	55	150	-100	50	55	5
Sotakoulu, Ristiina MENOT	397	300		300	32	-268
As Oy Partinkartano, Ristimäenkatu Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskor- jaustyöt	174	500		500	174	-326
<i>Koulu- ja esiopetus</i>	237	150	90	240	237	-3
<i>Hyvinvointi ja osallisuus</i>	50	50		50	50	0
<i>Julkiset rakennukset</i>	61	100		100	61	-39
<i>Sote-kiinteistöt</i>	0	100		100	0	-100
Rakennusten suunnittelumääräraha	35	50		50	35	-15
Energiataloudelliset investoinnit TULOT	0	40	-40	0	0	0
Energiataloudelliset investoinnit MENOT		150		150	0	-150
Alv-tarkistukset					5	5
RAKENNUKSET YHTEENSÄ						
MENOT	S	14 750	-170	14 580	9 359	-5 221
TULOT	S	1 102	-440	662	1 185	523
NETTO		13 648	270	13 918	8 175	-5 743

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Satamalahden kehittäminen	260	250	-100	150	30	-120
EcoSairila, TULOT	452			0	-11	-11
EcoSairila, MENOT	3434	1 000		1 000	896	-104
Kalevankankaan alue	90	300	-200	100	90	-10
Ruutukaavakeskustan kehittäminen	100	50	50	100	100	0
Vt5 yhteysväli Mli Juva, kaupungin osuus	6861	130		130	109	-21
VT13 Karikon liittymä	1887	200		200	174	-26
Kadut, Sairaalakampuksen ympäristö	0	100	-100	0	0	0
Kadut (yritys- ja asuinrakentamisen tuke- minen)	1148	1 000	150	1 150	1 148	-2
Kadut	787	600	150	750	787	37
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen						
<i>Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen</i>						
TULOT					12	12
<i>Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen</i>						
MENOT	132	150		150	132	-18
<i>Savilahden rannan yhtenäinen</i>						
<i>kevytväylä</i>	203	15		15	11	-4
Lentoasema (sis. Valtion investointutun)						
TULOT	14	270		270	0	-270
Lentoasema (sis. Valtion investointutun)						
MENOT	390	350		350	371	21
Katuvalojen saneeraus (ohjausyksiköt)	121	150		150	121	-29
Puistot ja leikkipaikat	148	150		150	148	-2
Geopark hanke (Unesco Status)	287	75		75	39	-36
Kaihun ja Urpolanjokilaakson matkailualueen kehittäminen TULOT	56	50		50	56	6
Kaihun ja Urpolanjokilaakson matkailualueen kehittäminen MENOT	127	100		100	127	27
Vesistö						
<i>Hulevesiohjelma TULOT</i>					29	29
<i>Hulevesiohjelma MENOT</i>	185	150	50	200	185	-15
<i>Naistingin lintukosteikon kunnos- taminen, hanke TULOT</i>	104	28		28	96	68
<i>Naistingin lintukosteikon kunnos- taminen, hanke MENOT</i>	104	30	70	100	96	-4

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €)	Kumulatiivinen toteuma	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talous-arvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
S=SITOVUUSTASO						
Satamien kunnostus		30	100	130	125	-5
Retkisarviamien (5 kpl Saimaa) peruskunnostus, hanke TULOT		60	-60	0	0	0
Retkisarviamien (5 kpl Saimaa) peruskunnostus, hanke MENOT		120		120	45	-75
Liikkuminen				0		0
Uimarantojen kunnostukset	20	20		20	20	0
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus	103	100		100	103	3
Padel-kentän pohjat	27	25		25	27	2
Kalevankankaan liikkumisen reit-tisuunnitelma	7	30		30	7	-23
Kiinteät rakenteet ja laitteet menot	S	5 125	170	5 295	4 893	-402
Kiinteät rakenteet ja laitteet tulot	S	408	-60	348	183	-165
Kiinteät rakenteet laitteet netto		4 717	230	4 947	4 710	-237
Koneet ja kalusto						
Hallinnon palvelualue (keskushal-linto/ruoka- ja puhtaus)	100	100		100	100	0
Sivistyksen palvelualue	0					
Opetuslautakunta	139	175		175	139	-36
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lau-takunta	134	175		175	134	-41
Asumisen ja toimintaympäristön palvelu-alue	15	75		75	15	-60
Melumittari, Ympäristöpalvelut	13		12	12	13	1
Kaluston myyntivoitto/-tappio					7	7
Koneet ja kalusto menot		525	12	537	401	-136
Koneet ja kalusto tulot					7	7
Koneet ja kalusto netto		725		537	407	-130
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet						
Menot		910	0	910	296	614
Saimaa Stadium Oy	600	200		200	200	0
Muiden osakkeiden hankinta		240		240	112	128
Itäradan suunnitteluhankeyhtiö		300		300	0	300
Sijoitus Etelä-Savon pääomasijoi-tusrahastoon	14	170		170	-16	186
Tulot		600	-600	0	1 589	1 589
As Oy Ristimäenkatu		600	-600	0	0	0
Osakkeiden myynti*		0		0	1 589	1 589
*sis. myyntivoitot/-tappiot neton -21.824,55 euroa						
KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
MENOT	S	22 027	4 912	26 939	19 892	-7 046
TULOT	S	4 185	-1 800	2 385	4 411	2 026
NETTO		17 842	6 712	24 554	15 481	-9 073

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talous-arvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli	
TASEYKSIKKÖ							
Etelä-Savon pelastuslaitos							
MENOT	S	703		703	680	-23	
TULOT*	S	287		287	399	112	
NETTO		416		416	281	-135	
*sis.myyntivoiton 92.906,07 euroa							
LIIKELAITOKSET							
Otavan opisto							
MENOT	S	15		15	0	-15	
Vesiliikelaitos							
MENOT	S	1 751		1 751	2 645	894	
<i>Vesilaitokset (mm. vedenhankinta)</i>		350		350	263	-87	
<i>Jätevedenpuhdistus</i>		320		320	1 175	855	
<i>Verkostot (mm. kunnallistekniikkaohjelma)</i>		1 006		1 006	1 173	167	
<i>Irtaimisto</i>		60		60	34	-26	
<i>Kuomiokosken puhdistamo</i>		15		15	0	-15	
TULOT*						0	
NETTO		1 751		1 751	2 645	894	
Vesiliikelaitos/Metsä-Sairilan puhdistamo							
MENOT	S	75864	2 400	1 600	4 000	3 657	-343
TULOT	S						0
NETTO			2 400		4 000	3 657	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Ilman Metsä-Sairilan puhdistamoa)							
MENOT		24 495		29 333	23 217	-6 115	
TULOT		4 472		2 672	4 810	2 138	
NETTO		20 023		26 661	18 407	-8 254	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
MENOT	S	26 895	6 512	33 333	26 874	-6 458	
TULOT	S	4 472	-1 800	2 672	4 810	2 138	
NETTO		22 423	8 312	30 661	22 064	-8 597	